

לאומי | דוח על הסיכונים

30.06.2022

הדוח על הסיכונים נמצא באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות < מידע כספי < גילוי לפי
נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים, ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך בכתובת: www.magna.isa.gov.il

תוכן העניינים¹

עמוד	
3	חלק 1 מידע כללי
3	דוח על הסיכונים
4	מטרה ועקרון הגילוי
4	מידע צופה פני עתיד
4	תחולת היישום
5	חלק 2 יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול הסיכונים ונכסי סיכון משוקללים
5	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
7	גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים
9	הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר
12	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
13	חלק 3 הרכב ההון
13	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)
15	מידע נוסף על הון והלימות הון
20	חלק 4 יחס המינוף
20	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
21	יחס המינוף (LR2)
22	חלק 5 סיכון אשראי
26	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
27	סיכון אשראי לפי ענפי משק
33	שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)
34	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
36	מידע נוסף על סיכון אשראי
42	חלק 5א סיכון אשראי של צד נגדי
42	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
43	הקצאת הון בגין התאמת שערורך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
44	חלק 6 סיכון שוק
45	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)
46	חלק 7 סיכון נזילות
47	יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
48	יחס מימון יציב נטו - טבלת גילויים עיקריים (LIQ2)
51	חלק 8 סיכון תפעולי
52	חלק 9 סיכון סביבתי
53	חלק 10 מידע נוסף על סיכונים אחרים
54	מקרא

¹ למידע בנוגע לראשי התיבות בשמות הגילויים ראה מקרא בסוף הדוח.

חלק 1 - מידע כללי

דוח על הסיכונים

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 30 ביוני 2022 (להלן: "דוח על הסיכונים") של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק"). הדוח על הסיכונים ערוך בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של ועדת באזל, כפי שאומצו במסגרת הוראות הדיווח של בנק ישראל, ומידע נוסף על סיכונים. בנוסף, הדוח ערוך בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי ואינו כולל את כל המידע המובא בדוחות השנתיים. יש לקרוא אותו יחד עם הדוח על הסיכונים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "הדוח השנתי על הסיכונים").

דוח זה מהווה מידע משלים ונלווה לדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ולדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2022 ויש לקרוא אותו יחד עם המידע המוצג בהם.

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנכ"ל

ליאת שוב
סמנכ"ל בכיר ראש חטיבת
ניהול סיכונים

15 באוגוסט 2022

מטרה ועקרון הגילוי

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון ותהליכי הערכת הסיכון.

המידע בדוח זה כולל:

- דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדת באזל (דרישות נדבך 3).
  - דרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הוועדה ליציבות פיננסית (FSB) באמצעות צוות משימה לשיפור הגילוי (EDTF).
  - דרישות גילוי נוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (מידע נוסף).
- הדוח נערך בהתאם לדרישות הפיקוח על הבנקים בנוגע לגילוי לפי הוראות נדבך 3 של ועדת באזל ומידע נוסף על סיכונים, כפי שמעודכנות מעת לעת, ובהתאם לעקרונות המפורטים להלן:
- לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3 או במסגרת דרישות גילוי נוספות כאמור לעיל, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופה המקבילה בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
  - המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמש בסיס לחישוב של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
  - המידע האיכותי בנוגע לחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם מפורט ברובו במסגרת הדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021, למעט אם חלו שינויים מהותיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2022 (להלן: "התקופה המדווחת"). לאור זאת, יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים והדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2021. כמו כן, מידע רלוונטי נוסף ניתן למצוא בפרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2022 (להלן: "דוח הדירקטוריון וההנהלה").

מידע צופה פני עתיד

דוח על הסיכונים כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים כחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים, כגון: "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", "פסימי" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח על הסיכונים נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

תחולת היישום

לעניין תחולת היישום ולפרטים והנחיות רגולטוריות בדבר העברת אמצעים נזילים או הון פיקוחי בין חברות הקבוצה בארץ ובחו"ל - ראה חלק 1 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 דצמבר 2021. ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג בין Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, ל-ValleyNational Bancorp ("Valley"). למידע נוסף בגין עסקת המיזוג ראה סעיף "בנק לאומי ארה"ב - הסכם מיזוג" בהמשך דוח זה.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול הסיכונים ונכסי סיכון משוקללים

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

	ה	ד	ג	ב	א
	30 ביוני 2021	30 בספטמבר 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	30 ביוני 2022
על בסיס מאוחד, ליום:					
הון זמין (במיליוני ש"ח)					
1	42,014	42,946	43,117	42,563	44,910
1א	41,873	42,822	43,013	42,074	44,484
2	42,014	42,946	43,117	42,563	44,910
2א	41,873	42,822	43,013	42,074	44,484
3	52,345	53,238	53,265	53,466	55,890
3א	51,943	52,873	52,937	52,977	55,463
נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)					
4	350,636	362,999	374,776	394,779	399,169
יחסי הלימות הון, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (באחוזים)					
5	11.98%	11.83%	11.50%	10.78%	11.25%
5א	11.94%	11.79%	11.47%	10.71%	11.13%
6	11.98%	11.83%	11.50%	10.78%	11.25%
6א	11.94%	11.79%	11.47%	10.71%	11.13%
7	14.93%	14.67%	14.21%	13.54%	14.00%
7א	14.81%	14.56%	14.12%	13.42%	13.99%
11א	9.20%	9.18%	9.19%	10.19%	10.20%
12א	2.78%	2.65%	2.31%	0.59%	1.05%
יחס המינוף, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים^(א)					
13	651,119	666,818	711,125	720,542	718,134
14	6.45%	6.44%	6.06%	5.91%	6.25%
14א	6.43%	6.42%	6.05%	5.84%	6.19%
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים^(א)					
15	178,372	191,278	189,707	196,167	183,198
16	138,432	145,724	153,487	162,960	149,972
17	129%	131%	124%	120%	122%
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים^(א)					
18			379,338	387,147	389,898
19			290,290	305,798	306,862
20			131%	127%	127%

ראה הערות בעמוד הבא.

הערות:

- (א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", הפוחתת בהדרגה עד ליום 30 בספטמבר 2024. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכניות התייעלות ראה "הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית" בחלק 3 בהמשך הדוח. מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו 50 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תכניות התייעלות (ליום 31 במרס 2022 הופחתו 52 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2021 הופחתו 78 מיליון ש"ח, ליום 30 בספטמבר 2021 הופחתו 89 מיליון ש"ח, ליום 30 ביוני 2021 הופחתו 104 מיליון ש"ח).
- (ב) יחס הון רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש עד ליום 31 במרס 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה לפיה יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. נתונים בתקופות קודמות עודכנו בעקבות הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה ראה פרק גישת התאגיד הבנקאי להערכת הלימות ההון להלן. החל מיום 1 בינואר 2022, דרישות ההון המזעריות שחלות על הבנק הינן 10% ליחס הון עצמי רובד 1 (בתוספת דרישות ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס הון כולל.
- (ג) להרחבה בנושא יחס המינוף ראה חלק 4 בהמשך הדוח.
- (ד) יחס כיסוי הנזילות של הבנק חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות במהלך הרבעון המדווח. להרחבה בנושא יחס כיסוי נזילות ראה חלק 7 בהמשך הדוח.
- (ה) להרחבה בנושא מימון יציב נטו ראה חלק 7 בהמשך הדוח.
- (ו) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

לפרטים נוספים בדבר מדדים אלה לרבות גילוי כמותי מפורט ראה בהמשך דוח זה.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים

לעניין גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים - ראה חלק 2 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 וכן פרק הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

בנק לאומי ארה"ב ועסקת המיזוג עם Valley National Bancorp

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley").

ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג.

Valley הינה חברת החזקות בנקאית שמחזיקה ב-Valley National Bank ("Valley Bank"). Valley Bank הוקם בשנת 1927.

עם השלמת העסקה וביצוע הליכי המיזוג, BLC מוזגה ל-Valley ו-BLUSA מוזגה ל-Valley Bank ("הסכם המיזוג").

התמורה בגין העסקה שולמה לבנק במניות Valley (90% מהתמורה) והיתרה במזומן. עם השלמת העסקה מחזיק הבנק בכ-14.2% מהון המניות של Valley והוא אינו בעל שליטה אולם נכון למועד פרסום הדוח הוא בעל המניות הגדול ביותר ב-Valley.

כתוצאה מהמיזוג נרשם רווח נטו ממס בסך של כ-645 מיליון ש"ח. מתוך הסכום האמור, סך של כ-194 מיליון ש"ח נרשם ברבעון הראשון של שנת 2022 וסך של כ-451 מיליון ש"ח נרשם ברבעון השני.

החל מיום 1 באפריל 2022 הבנק מטפל בהשקעתו ב-Valley בשיטת השווי המאזני וסיווג את ההשקעה ב-Valley כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל.

למידע נוסף ראה ביאור 2.36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

נתונים ראשוניים בקשר עם ההשקעה ב-Valley ליום 1 באפריל 2022

במיליוני ש"ח	
שווי מניות Valley שהתקבלו	3,047
חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים	2,045
מוניטין ראשוני שהוכר ^(א)	1,013

(א) כמתאפשר בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, הנתונים לעיל מבוססים על ייחוס ראשוני של תמורת הרכישה בהתבסס על אומדני שווי הוגן. הערכות אלו הינן ראשוניות ומבוססות על מידע זמין והנחות שונות, אשר הבנק סבור שהם סבירים בהתחשב בנסיבות. התוצאות בפועל עשויות להשתנות הבנק יסיים את התהליך האמור בתקופה שלא תעלה על שנה אחת ממועד הרכישה.

שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק ליום 30 ביוני 2022 עומד על כ-2,618 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 23 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 2021-01-080569), מיום 6 במרס 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-026329) ומיום 3 באפריל 2022 (מספר אסמכתא: 2022-01-041695).

בנק לאומי בריטניה (BLUK)

ביום 8 במרס 2022 אישר דירקטוריון הבנק את המלצת דירקטוריון BLUK ליישום מהלך, הכולל את החזרת הרישיון הבנקאי הרגולטורי של BLUK, כך שלאחר השלמת המהלך BLUK תהא חברה למתן אשראי. לשם כך, פעילותה של BLUK תמוזג לתוך LABL (להלן: "החברה הממוזגת"). החברה הממוזגת תעסוק במתן אשראי בעיקר בתחומים הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה.

יישומו של המהלך מותנה, במספר תנאים ובהם: קבלת החלטה סופית על ידי דירקטוריון BLUK ודירקטוריון LABL, קבלת היתר מבנק ישראל, קבלת אישור הרגולטור באנגליה, וקיום דרישות הדין האנגלי לביצוע המהלך. נכון למועד פרסום הדוח התקיימו חלק מהתנאים המתלים, ובכלל זה קבלת ההיתרים הנדרשים למהלך מבנק ישראל והעברת עיקר תיק האשראי של BLUK אל LABL.

המהלך לא צפוי להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות של הבנק.

סיום סכסוך עבודה

ביום 1 באוגוסט 2021 נתקבלה בבנק הודעה על סכסוך עבודה שהוכרז, לבקשת ארגון העובדים בבנק, על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף, מכוח חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. בהמשך לישוב העניינים נשוא ההכרזה הודיעה הסתדרות המעו"ף ביום 24 בפברואר 2022 על סיום הסכסוך.

השפעת משבר הקורונה ומשבר רוסיה-אוקראינה

מגפת הקורונה נמשכת בצורת גלי תחלואה, כאשר בראשית שנת 2022 החל הגל החמישי של התחלואה שהתאפיין בהדבקה מהירה שגרמה לתחלואה רבה בקרב תושבי ישראל, כמו גם בעולם כולו, ובעיקר בסין, שם יושמה מדיניות של סגרים הדוקים עם יעד של "אפס COVID". המגבלות שיושמו בסין פגעו בפעילות הכלכלית השוטפת. בחלק ממדינות העולם המובילות היה תהליך מוצלח יחסית של התחסנות ושל מתן חיסוני דחף, מה ששיפר את יכולות "החיים לצד הקורונה". לאחרונה, מאז סוף חודש מאי 2022, ניכרת שוב עלייה בתחלואה בישראל, אשר באה לידי ביטוי בעלייה במספר המאומתים למחלה ובמספר המאושפזים בגין המחלה, בעיקר חולים במצב קל-בינוני. ממשלת ישראל לא החמירה שוב, בשלב זה, את המגבלות השונות הנוגעות להתמודדות עם התפשטות התחלואה. המלחמה באוקראינה פרצה לקראת סוף חודש פברואר 2022. המלחמה הביאה לשיבוש ניכר של הפעילות הכלכלית והיצוא מאוקראינה, הכולל מרכיב גדול של תפוקות חקלאיות. במקביל, הוטלו סנקציות על רוסיה, במגוון של תחומים, תוך צמצום היבוא של אנרגיה ומוצרים נוספים ממנה על ידי משקים רבים בעולם. מחירי הסחורות הושפעו ועלו בצורה משמעותית, בדגש על סחורות אנרגיה, חקלאות ומתכות תעשייתיות.

עקב ההשפעות הכלכליות הגלובליות של פתיחת המשקים מחדש, לצד השפעת המגבלות בסין ומלחמת רוסיה-אוקראינה, חלה האצה נוספת באינפלציה בעולם ובנקים מרכזיים ברחבי העולם פועלים לצמצום התנאים המוניטריים, תוך כדי העלאת מתמשכות בריבית וצמצום הכלים הכמותיים השונים. לצד ההידוק של התנאים המוניטריים חלה הרעה במצב השווקים הפיננסיים בעולם וכך נוצרה הרעה בתנאים הפיננסיים, שהולכים ומתהדקים. השפעות המלחמה באוקראינה, לצד ההשפעה הצפויה של הידוק התנאים הפיננסיים, הביא גופים בינלאומיים גדולים, כמו ה-OECD, להפחתה ניכרת של תחזיות הצמיחה העולמיות לשנים 2022-2023.

הבנק ממשיך לבצע ניטור ומעקב שוטפים אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק.

למידע נוסף ראה פרק סיכוני ישראל, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים בהמשך הדוח.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות של הבנק המושפעת מאד בשנים האחרונות מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, לשינויים החלים במודל העסקי, ובכלל זה המעבר ל"בנקאות החדשה" המבוססת על דיגיטל ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

להלן הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר:

סיכון אסטרטגי

התעשייה הפיננסית והסקטור הבנקאי חווים שינויים משמעותיים המשפיעים על הסיכון האסטרטגי ומחייבים התאמת המודל העסקי, ובהם:

כניסת שחקנים חדשים כדוגמת חברות טכנולוגיה גדולות (גוגל, אמזון, פייסבוק, אפל), חברות פינטק, חברות ביטוח, חברות אשראי חוץ בנקאי ובנקים דיגיטליים הנהנים לעתים מארביטראז' רגולטורי מול הרגולציה שחלה על בנקים וכן ממערכות מחשב גמישות.

שינויים רגולטוריים התומכים בעידוד התחרות כגון חובת צמצום מסגרות האשראי, הפעלת מערכת נתוני אשראי, חוק נידוד בין בנקים ויוזמת בנקאות פתוחה. ראוי לציין כי בעוד השינויים הרגולטורים, לעיתים, מגבילים את פעולותיהם של הבנקים, הם במקרים רבים אינם חלים על מתחרים כגון חברות הביטוח, הפינטקים וחברות הטכנולוגיה המבוססות כדוגמת אפל וגוגל.

למידע נוסף ראה סיכון אסטרטגי בפרק סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

העלייה בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו ממשיכה. מאפייני התקיפה מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, ניסיונות פשינג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקורות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך הרבעון השני לשנת 2022 לא נתגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

למידע נוסף ראה סיכון אבטחת מידע וסייבר בפרק הסיכונים התפעוליים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכונים טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים.

לאומי מיישם תכנית עסקית-טכנולוגית (תכנית מודרניזציה) לצורך השגת יעדי העסקיים בשנים הבאות. התוכנית מנוהלת במסגרת ממשל תאגידי הדוק.

למידע נוסף ראה סיכון טכנולוגיה בפרק הסיכונים התפעוליים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון רגולציה

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

הבנק פועל באופן שוטף, לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות לפעילותו, על מנת להבטיח את היערכותו לשינויים והעדכונים ברגולציה החלה עליו ולמגמות מהותיות המתהוות בתחום זה, והכל כחלק ממכלול הפעילות של הבנק וגיבוש מטרותיו העסקיות והאסטרטגיות. במסגרת זו פועל הבנק לניטור ואיתור הוראות רגולציה רלוונטיות בישראל. בנוסף, בתחום הרגולציה הבינלאומית, פועל הבנק לאיתור מידע רלוונטי בתחומים מוגדרים ולניתוח המידע על מנת לאתר רגולציה זרה ולזהות מגמות בינלאומיות בתחום פעילותן של רשויות רלוונטיות בארה"ב, האיחוד האירופי ואנגליה, אשר עשויות להשפיע על פעילות הבנק.

למידע נוסף ראה סיכון רגולציה בפרק סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון ענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום פעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית.

לאומי ממשיך לפעול באופן אקטיבי להרחבת הייזום בתיק הנדל"ן, תוך מיקוד בסגמנט המגורים ובלקוחות נבחרים בעלי חוסן פיננסי גבוה. כמו כן, מקפיד הבנק על פיזור בין אזורים גיאוגרפיים, שבהם מוקמים הפרויקטים, בהתאם לביקושים, ובין ענפי המשנה השונים.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק, לאור תחזיות מאקרו כלליות תומכות, חיתום קפדני, שיטת המימון והפיקוח ההדוקה, הגיבוי בביטחונות נדל"ן והתמחור ההולם. בשל כך, ומתוך רצון להמשיך ולהיות דומיננטיים במימון ענף הנדל"ן הבנק פועל לניצול מיטבי ואפקטיבי של המגבלות הפנימיות והרגולטוריות בנושא.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק.

בשנים האחרונות, הצמיחה בתיק האשראי לנדל"ן בלאומי לוותה בעלייה מסוימת בשיעורי המימון בהתאם לתנאי התחרות המתגברת בשוק. עיקר העלייה בשיעורי המימון רוכזה במימון קרקעות ופרויקטים למגורים ומוסברת, בחלק מהמקרים, מהעלייה שחלה במחירי הקרקעות באזורי הביקוש.

חלקו של סיכון האשראי הבעייתי בענפי בינוי ונדל"ן (פעילות בישראל) ממשיך להיות נמוך משמעותית מחלק סיכון האשראי הבעייתי בתיק הכולל.

למידע נוסף ראה פרק הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן בהמשך הדוח ובדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון סביבתי

סיכויי סביבה ואקלים מהווים חשיפה של הבנק לנזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה, לרבות שינויי אקלים כגון: פליטות גזי חממה, יצירת פסולת, זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, הפחתת המגוון הביולוגי, בירוא יערות ואירועי מזג אוויר קיצוניים.

נהוג לחלק את סיכויי סביבה ואקלים לשני סוגים: סיכונים פיזיים וסיכונים מעבר. הבנק חשוף בפני סיכונים אלה הן באופן ישיר והן באופן עקיף.

מכאן, לסיכונים הסביבתיים עשויה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על הבנק כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון מוניטין וסיכון נזילות.

הבנק גיבש תכנית עבודה רב שנתית לניהול סיכונים סביבה ואקלים בהיבטי ממשל תאגידי ושילוב ניהול סיכונים סביבה ואקלים כחלק בלתי נפרד מניהול הסיכונים בפעילויות השונות של הבנק, לרבות זיהוי וקידום הזדמנויות עסקיות.

למידע נוסף ראה סיכון סביבה ואקלים ובדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

נמשכת מגמת הרגולציה הצרכנית בדגש על הוגנות (Conduct). במסגרת זו, מושם דגש על התאמת המוצרים הפיננסיים השונים לצרכי הלקוח, תוך מתן גילוי מירבי, שקיפות והוגנות.

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת במטרה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך. עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק - להוביל בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור הלקוחות שבמיקוד. כמו כן, תהליכי הייזום והמכירה כפופים לנהלים ולבקורות אשר מבטיחים התנהלות ראויה. תהליכים אלו נבחנים באופן שוטף, במטרה לשדרגם.

הבנק ממשיך לקדם מתן שירותים פיננסיים באמצעות פלטפורמות דיגיטליות ושימוש במודלים וההערכה היא שמהלך זה, בין יתר יתרונותיו, יפחית את סיכון הבנקאות ההוגנת.

למידע נוסף ראה פרק סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון מאקרו-כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו-כלכליים לרבות צמיחה כלכלית, סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי.

משבר הקורונה עדיין מהווה סיכון מאקרו-כלכלי גלובלי. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית, ובמידה פחותה על הפעילות המקומית, וכן על עסקי הבנק עדיין עלולות להיות מהותיות. מדובר באפשרות של פגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו תיירות, תעופה, פנאי, בידור, שירותי אוכל ועוד וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. עד כה, משבר זה הביא בכלכלות רבות ברחבי העולם להגדלת היקף החובות הריבוניים. כמו כן, בנקים מרכזיים רבים מצמצמים את מידת ההרחבה המוניטרית הרבה, תוך העלאת ריבית ותוך צעדי צמצום כמותי שונים. התפתחויות אלו ממשיכות להוות סיכון למידת היציבות בשווקים הפיננסיים. הידוק התנאים הפיננסיים, לצד ההשפעות הכלכליות של מלחמת רוסיה-אוקראינה, כבר הביא להפחתה ניכרת של תחזיות הצמיחה הכלכלית לשנים 2022-2023 על ידי גורמים בינלאומיים גדולים, כמו ארגון ה-OECD.

המשבר האוקראיני-רוסי והאפשרות של התפתחות משברים נוספים, מוסיפים לפוטנציאל לתנודתיות של תהליכים כלכליים גלובליים. המלחמה באוקראינה באה לידי ביטוי בעלייה ניכרת של מחירי האנרגיה ומחירים של סחורות אחרות, בפגיעה ניכרת באמון הצרכנים וביטחון העסקים בחלקים שונים של העולם, ובכך לפגיעה צפויה בהיקף צמיחת כלכלת העולם. מלבד סיכונים הקורונה, השפעות המלחמה באוקראינה וסיכונים הצמצום המוניטרי, ישנם סיכונים הנובעים משינויי אקלים.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו-כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, לכשיידרש.

סקירת נכסי סיכון משוקלים (OV1)

	א	ב	ג
	30 ביוני 2022	31 במרס 2022	30 ביוני 2022
דרישות הון מזעריות ^(א)			
במיליוני ש"ח			
1 סיכון אשראי (גישה סטנדרטית) ^(ב)	340,253	344,235	45,934
6 סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)	5,730	4,875	774
10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)	1,889	1,499	255
16 חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)	651	603	88
25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)	19,452	14,242	2,626
סך הכל סיכון אשראי	367,975	365,454	49,677
20 סיכון שוק (גישה סטנדרטית)	7,059	6,178	953
24 סיכון תפעולי	24,135	23,147	3,258
27 סך הכל	399,169	394,779	53,888

(א) דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינה 13.50% במועד הדיווח.
 (ב) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי (CVA), סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

חלק 3 - הרכב ההון הרכב ההון הפיקוחי (CC1)

	31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	
שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון	מההון	מההון	מההון	
הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	
לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	
הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	
לפני	לפני	לפני	לפני	
אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	
הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	
202	202	202	202	
בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	
למאזן	למאזן	למאזן	למאזן	
הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	
הון	הון	הון	הון	
פיקוחי	פיקוחי	פיקוחי	פיקוחי	
III	III	III	III	
במיליוני ש"ח				
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
1	-	7,225	-	9,961
הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1				
2	-	37,209	-	39,421
עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן				
3	-	(2,824)	-	(2,346)
רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי				
4	-	300	-	289
מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)				
-	-	41,910	-	47,036
הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
6	-	178	-	1,106
מוניטין				
9	-	23	-	34
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי				
10	-	1,686	-	293
מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1				
-	-	(3,094)	-	693
התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾				
-	-	(1,303)	-	2,363
מזה: בגין חישוב בסיס הון על בסיס שיעור היוון ממוצע 8 רבעונים מחויבות פנסיונית				
-	-	(104)	-	(66)
מזה: בגין השפעת תכניות ההתייעלות				
-	-	(1,687)	-	(1,226)
מזה: הפחתת מרכיב מס שכר מנכס מס נדחה				
-	-	(1,207)	-	2,126
סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1				
-	-	43,117	-	44,910
הון עצמי רובד 1				
-	-	43,117	-	44,910
הון רובד 1				
הון רובד 2: מכשירים והפרשות				
11	-	5,848	-	6,821
מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו				
11	-	224	-	260
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר ⁽²⁾				
5	-	81	-	73
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'				
-	-	81	-	73
מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2				
12	-	3,995	-	4,159
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	10,148	-	10,980
הון רובד 2 לפני ניכויים				
-	-	10,148	-	10,980
הון רובד 2				
-	-	53,265	-	55,890
סך ההון				

ראה הערות בעמוד הבא.

	30 ביוני 2022	30 ביוני 2021	31 בדצמבר 2021	
סכומים	סכומים	סכומים	סכומים	
שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון	מההון	מההון	מההון	
הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	
לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	
הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	
לפני	לפני	לפני	לפני	
אימוץ	אימוץ	אימוץ	אימוץ	
הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	
202	202	202	202	
בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	
לכאזל	לכאזל	לכאזל	לכאזל	
הון	הון	הון	הון	
פיקוחי	פיקוחי	פיקוחי	פיקוחי	
הון	הון	הון	הון	
פיקוחיים	פיקוחיים	פיקוחיים	פיקוחיים	
במיליוני ש"ח				
60	סך נכסי סיכון משוקללים	399,169	350,636	374,776
61	יחסי הון וכריות לשימור הון (באחוזים)	11.25%	11.98%	11.50%
62	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	11.25%	11.98%	11.50%
63	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	14.00%	14.93%	14.21%
69	דרישות מזעריות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקאים	10.20%	9.20%	9.19%
71	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים	13.50%	12.50%	12.50%
72	סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)	711	708	688
73	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	2,333	133	133
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה	4,591	4,094	4,171
76	תקרה להכללת הפרשות בחובד 2	4,791	4,293	3,995
77	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	4,159	4,035	4,333
84	מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר	-	260	224
85	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2	-	-	1,231

(א) יחס הון רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש עד ליום 31 במרס 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה לפיה יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. נתונים בתקופות קודמות עודכנו בעקבות הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת הון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. החל מיום 1 בינואר 2022, דרישות ההון המזעריות שחלות על הבנק הינן 10% ליחס הון עצמי רובד 1 (בתוספת דרישות ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס הון כולל. בהתאם לכך, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 ביוני 2022 הינן 10.20% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-13.50% ליחס ההון הכולל. לפירוט נוסף על יחסי הון המזעריים ראה פרק גישת התאגיד הבנקאי להערכת הלימות ההון להלן.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום הראשוני של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשתיים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

מידע נוסף על הון והלימות ההון

הנפקת מניות

ביום 23 ביוני 2022 השלים הבנק מהלך הנפקת מניות של 90,909,091 מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בתמורה כוללת של 2.75 מיליארד ש"ח. זאת, במסגרת הצעה לא אחידה למשקיעים מוסדיים, בארץ ובחו"ל. גיוס ההון נעשה על רקע הצמיחה המשמעותית של הבנק ברכעונים האחרונים והרצון להמשיך את תנופת הצמיחה תוך המשך מיקוד הצמיחה בעסקים בינוניים, משכנתאות ובאשראי העסקי. תמורת ההנפקה חיזקה את ההון הרגולטורי של הבנק ומאפשרת לו להמשיך באסטרטגיית הצמיחה שלו ובהשאת ערך לבעלי המניות.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 ביוני 2022 ב-47,060 מיליון ש"ח, לעומת 41,610 מיליון ש"ח בסוף 2021.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-30 ביוני 2022 הינו 7.0%.

במהלך המחצית הראשונה של השנה השלים הבנק מהלך של הנפקת מניות כאמור לעיל, וכן את עסקת המיזוג בין חברת הבת של לאומי בארה"ב Bank Leumi USA לבין Valley National Bancorp. הירידה ביחסי הלימות ההון מקורה בגידול המשמעותי בתיק האשראי ובירידות בשווקים, בין היתר על רקע עליית הריבית. כמתואר לעיל, הרווח הכולל האחר הושפע באופן מהותי מהתאמות שליליות בגין אגרות חוב זמינות למכירה, אשר קוזזו בהתאמות חיוביות של ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים. עם זאת, הירידה בשווי אגרות החוב על רקע עליית הריבית נזקפת מיידית להון הפיקוחי בעוד שההשפעה החיובית על ההתחייבות בגין הטבות לעובדים בשל עליית הריבית נזקפת להון הפיקוחי על פני שמונה רבעונים.

ראה דיווח מידי מיום 3 באפריל 2022 (אסמכתא 04-1695-01-2022).

לפרטים נוספים בגין עסקה זו ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות וביאור 16.א. בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2022. לפרטים נוספים בגין שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון ראה להלן בהמשך דוח זה.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות תפעוליות וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

פירוט לגבי הדרישה הרגולטורית ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי מופיע להלן בפסקת הלימות ההון.

הון רובד 1

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, הון רובד 1 יכלול, בנוסף להון עצמי רובד 1, גם הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1), אשר מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

עד כה לא נקבעה בישראל דרישה רגולטורית ליחס הון רובד 1 מזערי, ובקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2

הון רובד 2 (Tier 2) כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013, נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, אשר הופחתה בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2022 מכשירי הון אלה אינם מוכרים עוד להון הפיקוחי.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים ביחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב ביחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב ביחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5% וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיוור" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור. ביום 6 באוקטובר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור", שבמסגרתו הובהר כי הדרישה להגדלת יעד ההון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד ואין חובה ליישמה גם ביחס ליעד ההון הכולל. בהתאם לכך, עודכן יחס ההון הכולל המזערי, הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בביאור 9 לדוחות הכספיים.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250
ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה). בהתאם להוראת השעה, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלק מ-10% ו-13.5% בהתאמה, עובר לפרסום החוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, החליט הפיקוח על הבנקים להאריך מעת לעת את תוקף הוראת השעה. ביום 27 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו החל מיום 1 בינואר 2022 יפוג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להן נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר, וביום 18 בינואר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לפיו הוחלט שלא לבטל את הוראת השעה אלא לשוב ולעדכנה.

על פי ההוראה, תוקף ההקלה ביעדי ההון הוא עד 31 בדצמבר 2023, כאשר יחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון ביום 31 בדצמבר 2021 או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ליום 31 בדצמבר 2021, יחס הון עצמי רובד 1 של לאומי הינו 11.50%, ויחס ההון הכולל הינו 14.21%, ולפיכך החל מיום 1 בינואר 2022 חלים על לאומי יעדי ההון המזעריים שחלו טרם הוראת השעה, קרי יחס הון עצמי רובד 1 שלא יפחת מ-10%, ויחס הון כולל שלא יפחת מ-13.5%. עוד נקבע בחוזר כי בתקופה שעד יום 30 ביוני 2022, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% לא תחשב כחריגה מיחסי ההון הנדרשים, בכפוף לתכנון הון מוקפד ושמרני ולדיווח לפיקוח על הבנקים.

במסגרת הוראת השעה נקבע כי בגין הלוואות לדיוור אשר הועמדו בתקופה החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת הלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיוור. בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, נותרה ההקלה כאמור רק בהתייחס לדרישת ההון בגין הלוואות לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה). בהתאם, דרישת ההון הנוספת בגין יתרת הלוואות לדיוור, ליום 30 ביוני 2022 הינה 0.2% במונחי יחס הון עצמי רובד 1.

בהתאם, דרישות ההון המזעריים שחלו על הבנק ליום 30 ביוני 2022 הינן 10.20% ליחס הון עצמי רובד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיוור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

בנוגע ליחס המינוף, בהוראת השעה נקבע שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלק מ-6% קודם לכן). ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לתיקון הוראת השעה, ולפיו תוקף ההקלה יוארך עד 30 ביוני 2024, כאשר יחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ביום 31 בדצמבר 2023 או מיחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון. לפירוט תהליך ה-ICAAP והשימוש במבחני קיצון, ראה דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

עם תחילת משבר הקורונה החליט דירקטוריון הבנק להפחית את יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי ל-9.5%. לאור סיומן של ההקלות ביעדי ההון, החליט דירקטוריון הבנק ביום 8 במרס 2022, לעדכן את יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי ולהעלותו ל-10.5%, כפי שהיה טרם משבר הקורונה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 9 במרס 2022 (אסמכתא: 01-027670-2022).

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בחוזר הפיקוח מיום 27 בדצמבר 2021, בוטלו ההגבלות על חלוקת דיבידנדים ונקבע כי בהקשר זה, התאגידיים הבנקאיים צריכים לנהוג בזריזות, כאשר הם בוחנים את המודל העסקי שלהם וכן להביא בחשבון כי עדיין קיימת רמה מסוימת של אי וודאות בשווקים, הנובעת בין היתר מהתפתחות מוטציות חדשות של הנגיף.

ביום 15 באוגוסט 2022 אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בסך של כ-399 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח הנקי לרבעון השני של 2022. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. מהווה כ-25.818 אגורות. הדירקטוריון קבע את 29 באוגוסט 2022 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 6 בספטמבר 2022 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
12 באוגוסט 2021	2 בספטמבר 2021	43.36	630
15 בנובמבר 2021	12 בדצמבר 2021	94.11	1,367
9 במרס 2022	6 באפריל 2022	40.48	588
23 במאי 2022	15 ביוני 2022	22.14	322

התאמות להון עצמי רובד 1:

מדידת ההתחייבות בגין זכויות עובדים

למידע בנוגע למדידת ההתחייבויות לעובדים ראה פרק הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

למידע בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים.

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בשנים 2016 ו-2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתבים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" בכך אדם ובתחום הנדל"ן. על פי המכתבים, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעתן של תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר. תוקף המכתבים הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2021, במטרה לאפשר גיבוש תכניות התייעלות נוספות.

ביולי 2017 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 ביוני 2022 מיוחסים להון הפיקוחי 100% מעלויות תכנית זו.

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ארגון העובדים ביולי 2019, אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון, שעלותה הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 ביוני 2022 מיוחסים להון הפיקוחי 60% מעלויות תכנית זו.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

בשנת 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. בין היתר, נקבעו שינויים באופן החישוב של דרישות ההון על פי הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, נקבעה גישה סטנדרטית אחידה לגבי הסיכון התפעולי וכן נקבעו שינויים במסגרת מדידת סיכונים השוק. במרס 2020 פורסמה הודעה מטעם הגוף המפקח על ועדת באזל, שלפיה היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, יידחה בשנה ויחל ב-1 בינואר 2023. באיחוד האירופי צפויה דחיה של היישום לשנת 2025. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

באפריל 2019 הודיע הפיקוח על הבנקים על הכוונה להתחיל ליישם הנחיות של ועדת באזל משנת 2014 בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR).

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (יישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203A ו-208A) במטרה להתאים את הוראות בנק ישראל לעדכון הוראות וועדת באזל בכל הקשור לסיכון אשראי צד נגדי.

ביום 15 במרס 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר "טיפול בסיכון אשראי צד נגדי", הכולל עדכונים והבהרות שונות (שאלות ותשובות) בנוגע ליישום הוראה 203A.

ביום 7 באפריל 2022 פורסם חוזר המעדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" ו-218 בנושא "יחס המינוף". בהתאם לעדכונים, החישוב של החשיפה יבוצע בהתאם להוראה 203A. תאריך היישום של הוראה 203A "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי" ותאריך היישום של העדכונים להוראות 203 ו-218 חל ב-1 ביולי 2022. תאריך היישום של הוראה 208A "התאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA)" יחול ב-1 בינואר 2025.

יישום ההוראה החדשה צפוי להקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 בשיעור של 0.15%-0.20% במונחי 30 ביוני 2022.

חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, וחוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" מיום 1 בדצמבר 2020 וכן עדכונים נוספים במסגרת התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין נוספות שהותאמו לכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. בין היתר, מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2022 את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "מדידה והלימות הון - הון פיקוחי", ומנכה מהון עצמי רוברד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, מאחר וכתוצאה מהיישום לראשונה חל קיטון בהון עצמי רוברד 1 של הבנק ל-1 בינואר 2022, הוסיף הבנק באופן חלקי בהון עצמי רוברד 1 75% מהקיטון בהון העצמי רוברד 1 שבמועד היישום לראשונה (בהתאם לכך, כל תחילת שנה ממועד היישום לראשונה יחול קיטון של 25% בתוספת להון עצמי רוברד 1, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית).

להשפעת יישום ההוראות החדשות על דוחותי הכספיים של הבנק ועל יחסי ההון של הבנק ראה ביאור 1.ב.1. בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2022.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 - הגישה הסטנדרטית - סיכוני אשראי

ביום 25 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 "הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". במסגרת החוזר, יועלה ל-150% משקל הסיכון המיוחס לאשראי הניתן לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV); למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית או מיוערת שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד או הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף הבינוי והנדל"ן על פי המיון הענפי שבסעיף 7 להוראת הדיווח לפיקוח מספר 831 - "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק". על פי הבהרת הפיקוח על הבנקים, פריסת היישום תעשה החל מהרבעון השלישי של שנת 2022, על פני ארבעה רבעונים, כך שברבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2023 דרישת ההון תבוא לידי ביטוי באופן מלא. להערכת הבנק, השפעת החוזר אינה צפויה להיות מהותית. בהקשר זה יצוין כי במספר נושאים ייתכן ותינתנה הבהרות אשר עשויות להשפיע על אופן יישום החוזר. ככל שתתקבלנה הבהרות כאמור, ייתכן והן תשפענה על אופן חישוב תוספת הסיכון הנדרשת.

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים ליום 30 ביוני 2022 בכ-399.2 מיליארד ש"ח. גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון יקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רוברד 1 - הון עצמי רוברד 1 ליום 30 ביוני 2022 מסתכם בכ-44.9 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רוברד 1 יקטין יחס הון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.02%.
- שינוי בשער החליפין - פיחות של 1% בשער החליפין של השקל מול כל המטבעות יקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 בכ-0.02% ואת יחס ההון הכולל בכ-0.01%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של כ-0.05% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, השפעה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

חלק 4 - יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוכד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

יחס המינוף עשוי להיות מושפע מהשינויים בהון הרגולטורי של הבנק. בין היתר, בחישוב יחס המינוף הובאה בחשבון השפעה של יישום תכנית ההתייעלות והתאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

	31 בדצמבר		30 ביוני	
	2021	2021	2022	
	במיליוני ש"ח			
1	656,454	597,422	667,680	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
				התאמות בגין:
4	(1,515)	2,455	(10,953)	מכשירים פיננסיים נגזרים
6	52,789	47,478	58,195	פריטים חוץ מאזניים
7	3,397	3,764	3,212	אחרות
8	711,125	651,119	718,134	חשיפה לצורך יחס המינוף

יחס המינוף (LR2)

	31 בדצמבר	30 ביוני	
	2021	2021	2022
	במיליוני ש"ח		
			פריט
חשיפות מאזניות			
1	635,352	576,793	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות ביטחונות)
2	(178)	(179)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
3	635,174	576,614	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
4	1,776	1,173	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
5	16,768	15,438	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
7	(6,032)	(2,940)	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים
11	12,512	13,671	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
12	2,473	5,757	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמתופלות כמכירה חשבונאית
15	8,177	7,599	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
16	10,650	13,356	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
17	148,828	139,562	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
18	(96,039)	(92,084)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
19	52,789	47,478	פריטים חוץ מאזניים
הון וסך החשיפות			
20	43,117	42,014	הון רובד 1
21	711,125	651,119	סך החשיפות
יחס מינוף			
22	6.06%	6.45%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה סעיף הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים לעיל וביאור 9 בדוחות הכספיים.

חלק 5 - סיכון אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב וחשיפות בגין פעילות בנגזרים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכונים אשראי הבנק מנטר את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של ההפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדיר, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף ובוחן באופן שוטף את השפעת גובה הריבית על סיכון תיק האשראי.

במסגרת ניהול סיכון האשראי מבוצעות באופן שוטף התאמות בניהול סיכון האשראי ובתיאבון הסיכון, ככל שנדרש. לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי הקשור לסיכון אשראי.

השפעת משבר הקורונה על סיכון האשראי

חשיפה לסיכונים כתוצאה מעלייה בהיקפי התחלואה מעת לעת עדיין קיימת, אך נמוכה משמעותית בעוצמתה לעומת תחילת המשבר.

בחלק מהענפים שנפגעו במשבר (כדגש על מלונאות ותעופה) ניתן עדיין להצביע על פער במידת ההתאוששות שלהם ביחס לענפי משק אחרים. ברבעון השני של שנת 2022 מצבו של שוק העבודה הוסיף והשתפר והוא נמצא קרוב לתעסוקה מלאה. רוב הלקוחות העסקיים והפרטיים להם נדחו חלויות, חזרו לשלם באופן סדיר.

למידע נוסף ראה פרק סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 לדצמבר 2021 ופסקת השפעת הקורונה בפרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

השפעת משבר רוסיה-אוקראינה על סיכון האשראי

העימות הביטחוני שפרץ בין רוסיה ואוקראינה מהווה גורם המגביר את מידת חוסר הודאות בשווקים הפיננסיים ברחבי העולם, ובאירופה בפרט, התפתחויות אפשריות במלחמה עשויות להשפיע גם על המשק בישראל. נכון לעתה ההשפעה הישירה על תיק האשראי של לאומי זניחה.

הבנק מבצע ניטור שוטף בכל קווי העסקים אחר מוקדי סיכון והתפתחויות בשוק, בין השאר, על רקע מגמת עליית האינפלציה והריבית במשק הצפויה בשנה הקרובה.

למידע נוסף בנושא זה ראה פרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2022.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה כללים חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL). כתוצאה מיישום הכללים החדשים, הבנק עדכן והתאים את מתודולוגיית ההפרשה להפסדי אשראי כמפורט בהרחבה בביאור 1.ב.1. לדוחות הכספיים.

ההוצאה להפסדי אשראי ברבעון השני של שנת 2022 הסתכמה בכ-126 מיליון ש"ח מתוכה הכנסה של כ-111 מיליון ש"ח בהפרשה הפרטנית והוצאה של כ-237 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. ההפרשה להפסדי אשראי מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה.

נוכח העובדה שמגיפת הקורונה עשויה לתת את אותותיה בצורת גלים באים וחולפים אי הודאות עדיין קיימת גם בתקופה הנוכחית, אם כי בעוצמה מופחתת לעומת שנת 2021. בראשית שנת 2022 החל הגל החמישי של התחלואה שהתאפיין בהדבקה מהירה שגרמה לתחלואה רבה בקרב תושבי ישראל, הגל הגיע לשיאו בסוף חודש ינואר ומאז החלה מגמת דעיכה. בחודש יוני החל גל נוסף אשר הביא לתחלואה רבה (אך נמוכה מזו שהייתה בינואר) כאשר נכון למועד פרסום הדוח, אין מגבלות על הפעילות במשק. גלי התחלואה משפיעים אף בעולם כולו, בעיקר בסין, שם יושמה מדיניות של "אפס COVID". המגבלות הנוקשות בסין בניסיון למנוע התפרצות מחדשת של המגיפה, פוגעות בפעילות הכלכלית השוטפת במדינה ונוצרו עיכובים בשרשרת האספקה הגלובלית.

ביוני 2022 עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF) כלפי מטה, את תחזיות הצמיחה שלה לשנת 2022 וזאת על רקע החמרת התנאים הפיננסיים כתוצאה מהמשך עליית האינפלציה והריבית בעולם ובפרט בארה"ב וחלק ממדינות אירופה והמשך השפעות שליליות של המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. אי הוודאות הגוברת המשפיעה לרעה על השווקים הפיננסיים בעולם ובישראל, משפיעה על שווי הנכסים וכפועל יוצא גם על מצבם של משקי בית ועסקים בישראל.

למידע נוסף ראה פרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מתודולוגיית ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת, בין היתר, מניסיון העבר, מנדבך איכותי, הכולל מסגרת מקיפה להתאמות איכותיות (Q Factor) ותחזיות מאקרו-כלכליות ומטבעה מבוססת על שיקול דעת משמעותי.

לאור אי הוודאות הקיימת היום בשווקים וההשפעות שעשויות להיות לה על מצבם של משקי הבית והעסקים בישראל, כמתואר לעיל, יכול שההפרשה תשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בהתאם להתפתחויות.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל בנושא נגיף הקורונה שנתנו עד כה ואימץ את המתווים האחידים שפרסם בנק ישראל לשינוי בתנאי הלוואות, בעיקר באמצעות דחיית תשלומים של אנשים פרטיים ולקוחות עסקיים. למועד הדוח פג תוקפם של מתווים אלו.

נכון ליום 30 ביוני 2022:

עיקרן של יתרות החוב הנמצאות עדיין בדחיית תשלומים (ואינן מסווגות בסיווג בעייתי), הוא לתקופה העולה על שישה חודשים.

כ-90.0% מתוך סך המשכנתאות שהוקפאו ועדיין קיימת בגינן יתרת חוב חזרו לשלם כרגיל וכ-1.5% מסך חבות המשכנתאות עדיין בסטטוס של הקפאת תשלומים.

הבנק מנטר את סיכון האשראי של לקוחותיו ובכלל זה אוכלוסיית הלקוחות אשר דחו תשלומי הלוואה על מנת לזהות במועד כל התדרדרות באשראי לרבות חשיפה פוטנציאלית להפסד. זאת הן במסגרת תהליכי ניטור ואיתור של הלקוחות ברשימות המעקב השוטפות של הבנק והן במסגרת ניטור ייעודי לזיהוי לקוחות בעלי פוטנציאל פגיעה גבוה יותר מהמשבר.

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך פרק זה וכן בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

פרטים בדבר יתרת החובות בישראל, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 30 ביוני 2022, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה

מזה: כפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת אשראי לציבור	יתר מ-6 חודשים	יתר מ-3 חודשים ועד 6 חודשים	סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים			חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים נכון למועד הדיווח					
					חובות ביצוע בדירוג	חובות ביצוע אשראי	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי	סכום התשלומים שנדחו בפועל ^(ג)	יתרת בגינו נדחו תשלומים	מספר הלוואות ^(ב)	סך הכל ליום 30 ביוני 2022	סך הכל ליום 31 במרס 2022	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
-	960	-	-	-	-	-	-	6	2	2	6	עסקים גדולים	
-	1,825	34	1	36	36	-	-	12	12	25	48	עסקים בינוניים	
45	5,060	114	11	159	157	-	2	12	39	296	171	עסקים קטנים וזעירים	
19	1,109	2	2	17	14	-	3	1	3	238	18	אנשים פרטיים- ללא דיור	
163	15,422	1,454	56	1,602	146	1	1,455	58	215	3,724	1,660	הלוואות לדיור	
227	24,376	1,604	70	1,814	353	1	1,460	89	271	4,285	1,903	סך הכל ליום 30 ביוני 2022	
238	25,421	1,952	75	2,170	607	-	1,563	390	385	4,582	2,560	סך הכל ליום 31 במרס 2022	
483	27,003	2,324	174	2,741	777	3	1,961	390	436	5,934	3,131	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021	

- (א) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ואינה כוללת דחיה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.
- (ב) מזה: סווגו כחובות שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 8 מיליון ש"ח.
- (ג) מספר הלוואות מוצג ביחידות.

הלוואות בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, הבנק חתם על הסכמים עם המדינה (שעודכנו מעת לעת) להעמדת הלוואות בערבות מדינה במסגרת "קרנות קורונה", שייעודן סיוע לעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), שנקלעו לקשיים תזרימיים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. תנאי הלוואות נקבעו על ידי משרד האוצר והם אחידים לכל סוגי הלוואים.

קבלת ערבות המדינה סייעה לבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ותרמה באופן חיובי לאיכות תיק האשראי של הבנק.

ביום 30 באפריל 2022 הוחלט על ידי המדינה על סיום פעילות קרן קורונה (מסלול כללי ומסלול מוגבר). בקשות שהוגשו עד ליום 30 באפריל 2022 (כולל) טופלו כסדרן, ובכלל זה טיפול בהסדרי חוב וחילוטים, תימשך כסדרה בהתאם להוראות ההסכם.

מידע בדבר אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה

סיווג לקוח	יתרת חוב רשומה ליום 30 ביוני 2022	יתרת חוב רשומה ליום 31 בדצמבר 2021
	במיליוני ש"ח	
עסקים קטנים וזעירים	3,138	3,636
עסקים בינוניים	1,005	1,190
עסקים גדולים	246	307
סך הכל	4,389	5,133

הערות:

1. סיווג הלקוחות מבוסס על מגזרי פעילות - פיקוחיים.
2. הבנק העמיד הלוואות בסך כולל של כ-6.8 מיליארד ש"ח.

למידע נוסף בנושא זה ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

	א	ב	ג	ד
	30 ביוני 2022			
	יתרות ברוטו ^(א)			
	לא צוברים או			
	בפיגור של			
	90 ימים או יותר			
	אחרים			
	הפרשות			
	להפסדי אשראי			
	או ירידות ערך			
	יתרות נטו			
	(א+ב+ג)			
	במיליוני ש"ח			
1	חובות, למעט אגרות חוב	2,883	384,098	(4,909)
2	אגרות חוב	-	69,967	(18)
3	חשיפות חוץ מאזניות	206	161,796	(486)
4	סך הכל	3,089	615,861	(5,413)

	א	ב	ג	ד
	30 ביוני 2021			
	יתרות ברוטו ^(א)			
	לא צוברים או			
	בפיגור של			
	90 ימים או יותר			
	אחרים			
	הפרשות			
	להפסדי אשראי			
	או ירידות ערך			
	יתרות נטו			
	(א+ב+ג)			
	במיליוני ש"ח			
1	חובות, למעט אגרות חוב	4,301	332,065	(5,069)
2	אגרות חוב	-	73,636	-
3	חשיפות חוץ מאזניות	199	138,573	(412)
4	סך הכל	4,500	544,274	(5,481)

	א	ב	ג	ד
	31 בדצמבר 2021			
	יתרות ברוטו ^(א)			
	לא צוברים או			
	בפיגור של			
	90 ימים או יותר			
	אחרים			
	הפרשות			
	להפסדי אשראי			
	או ירידות ערך			
	יתרות נטו			
	(א+ב+ג)			
	במיליוני ש"ח			
1	חובות, למעט אגרות חוב	3,534	361,119	(4,515)
2	אגרות חוב	-	69,970	-
3	חשיפות חוץ מאזניות	171	149,528	(469)
4	סך הכל	3,705	580,617	(4,984)

(א) בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים, של פריטים מאזניים וחוץ מאזניים היוצרים חשיפה לסיכון אשראי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

30 ביוני 2022									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתיות ^(ד)	מזה: ¹			סך הכל ^(ז)	חובות ^(ב)	בעייתיות ^(ה)	לא צובר ^(ו)
			הפסדי אשראי ^(א)	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי				
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבורי מסחרי									
2,681	2,555	68	2,680	2,358	68	2,680	2,680	38	(1)
749	748	-	720	465	-	720	720	-	-
35,772	35,193	454	33,970	21,915	454	33,970	33,970	106	(18)
93,143	92,502	471	93,081	49,713	471	93,081	93,081	113	(8)
44,408	43,956	204	44,005	38,316	204	44,005	44,005	131	(11)
8,860	8,805	55	8,501	4,763	55	8,501	8,501	23	1
39,194	38,580	472	38,843	32,122	472	38,843	38,843	114	13
4,398	3,905	462	4,367	3,831	462	4,367	4,367	298	(14)
9,747	9,237	467	9,676	6,737	467	9,676	9,676	129	19
5,759	5,435	155	5,238	3,028	155	5,238	5,238	124	(39)
55,378	55,356	21	31,578	25,562	21	31,578	31,578	5	29
13,065	12,738	292	12,947	9,115	292	12,947	12,947	82	8
11,270	11,145	121	11,251	9,108	121	11,251	11,251	24	17
324,424	320,155	3,242	296,857	207,033	3,242	296,857	296,857	1,187	83
117,675	115,326	566	117,675	113,054	566	117,675	117,675	514	7
42,450	40,265	702	42,441	29,235	702	42,441	42,441	188	15
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
484,549	475,746	4,510	456,973	349,322	4,510	456,973	456,973	1,889	105
3,680	3,680	-	1,835	1,832	-	1,835	1,835	-	3
39,342	39,342	-	551	551	-	551	551	-	4
527,571	518,768	4,510	459,359	351,705	4,510	459,359	459,359	1,889	112

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 351,705,38,889, 1,131,15,262, 120,584 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת
- (ז) כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) למידע נוסף בנוגע ליישום הראשונה של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלק חובות פוגמים) ראה ביאור 1.ב.2. בדוחות הכספיים.
- (ט) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לפי CECL - למידע נוסף ראה ביאור 1.ב.1. בדוחות הכספיים.

30 ביוני 2022

סיכון אשראי כולל^(א) חובות^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)^(ג)

הפסדי אשראי ^(ד)	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	יטת הפרשה	מזה:				סך הכל ¹	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	סך הכל
			לא צובר ^(ו)	בעייתי ^(ז)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹			
(1)	-	-	-	-	94	119	-	125	126
-	-	-	-	-	-	-	-	821	821
(20)	3	6	23	23	3,295	4,073	23	6,099	6,123
(118)	58	(8)	211	265	5,999	8,180	265	7,721	8,351
(1)	-	-	-	-	-	39	-	396	397
-	8	2	-	59	481	489	59	975	1,050
(153)	29	(35)	653	1,842	3,005	3,154	1,842	1,087	3,173
-	-	-	-	-	85	86	-	271	271
(15)	-	2	14	14	127	710	14	1,289	1,303
(13)	-	5	1	1	6,818	7,310	1	40,481	40,503
-	(1)	(4)	-	-	334	345	-	360	392
(2)	-	(4)	-	7	156	158	7	190	197
(323)	97	(36)	902	2,211	20,394	24,663	2,211	59,815	62,707
-	-	-	-	-	23	23	-	23	23
-	-	-	1	1	72	85	1	81	85
(323)	97	(36)	903	2,212	20,489	24,771	2,212	59,919	62,815
(9)	-	9	-	-	14,016	16,404	-	34,118	34,118
(1)	-	1	-	-	763	987	-	16,566	16,566
(333)	97	(26)	903	2,212	35,268	42,162	2,212	110,603	113,499
(5,413)	64	86	2,792	6,722	386,973	501,521	6,722	629,371	641,070

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 35,268, 43,895, 21,734, 11,727, 875 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בכנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ז) למידע בנוגע ליישום לראשונה של המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלק חובות פגומים) ראה ביאור 1.ב.2 בדוחות הכספיים.

(ח) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לפי CECL - למידע נוסף ראה ביאור 1.ב.1 בדוחות הכספיים.

(ט) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, הכנסות מהפסדי אשראי מסך פעילות חו"ל - ציבור הסתכמו בכ-50 מיליון ש"ח ומחיקות חשבונאיות נטו הסתכמו בכ-57 מיליון ש"ח.

31 בדצמבר 2021									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
הפסדי אשראי ^(ד)									
1 מזה:									
סך הכל	דירוג ביצועי אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ו)	סך הכל ^(ז)	חובות ^(ח)	בעייתי ^(ט)	לא צובר ^(י)	אשראי	הוצאות (הכנסות) מכיון הפסדי חשבונאות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור מסחרי									
2,576	2,485	62	2,575	2,297	62	24	(19)	(7)	(41)
599	598	1	571	227	1	-	(1)	-	(1)
27,273	26,697	496	26,612	16,659	496	130	(1)	17	(417)
78,706	78,157	349	78,600	41,225	349	79	170	(28)	(682)
40,707	40,028	260	40,438	34,856	260	152	(2)	(66)	(468)
8,950	8,900	50	8,730	4,861	50	26	(12)	-	(39)
32,951	32,496	394	32,497	25,841	394	126	(166)	14	(297)
4,233	3,817	377	4,220	3,674	377	255	(46)	(17)	(168)
7,859	7,298	519	7,835	6,355	519	170	(76)	21	(135)
5,094	4,917	155	4,967	3,160	155	138	(148)	(112)	(118)
44,925	44,889	33	31,498	23,534	33	11	29	(8)	(268)
12,244	11,912	290	12,215	8,807	290	96	(195)	(20)	(223)
10,356	10,224	125	10,342	8,642	125	23	(100)	(2)	(89)
276,473	272,418	3,111	261,100	180,138	3,111	1,230	(567)	(208)	(2,946)
107,323	104,392	629	107,323	103,598	629	20	(141)	5	(489)
40,133	37,890	653	40,121	27,659	653	204	(44)	20	(727)
423,929	414,700	4,393	408,544	311,395	4,393	1,454	(752)	(183)	(4,162)
2,668	2,668	-	1,192	1,098	-	-	-	-	(1)
32,186	32,186	-	205	205	-	-	-	-	-
458,783	449,554	4,393	409,941	312,698	4,393	1,454	(752)	(183)	(4,163)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 3,126,698, 3,127,160, 4,152,109, 109,059 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים. למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ז) כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה. למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה ביאור 2.2. בדוחות הכספיים.

הפסדי אשראי ^(ד)	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	יתרת הפרשה	מזה:				סך הכל ^(ה)	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	
			לא צובר ^(ז)	בעייתי ^(ח)	חובות ^(ט)	סך הכל ^(י)				
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור מסחרי										
					264	336	-	337	338	חקלאות
					-	-	-	630	630	כרייה וחציבה
					28	5,382	28	9,073	9,150	תעשייה
					308	14,474	670	15,817	17,033	בינוי ונדל"ן
					-	21	-	422	422	אספקת חשמל ומים
					23	2,480	36	3,424	3,557	מסחר
					883	2,595	1,930	677	3,093	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
					-	491	68	572	692	תחבורה ואחסנה
					14	157	14	1,476	1,490	מידע ותקשורת
					1	6,186	1	33,927	33,956	שירותים פיננסיים
					35	3,151	179	3,370	3,925	שירותים עסקיים ואחרים
					17	369	17	535	553	שירותים ציבוריים וקהילתיים
					1,309	35,570	2,943	70,260	74,839	סך הכל מסחרי
					-	90	-	89	90	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
					1	336	1	355	357	אנשים פרטיים - אחר
					1,310	35,996	2,944	70,704	75,286	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
					-	15,224	-	36,796	36,796	בנקים בחו"ל
					-	735	-	27,471	27,471	ממשלות בחו"ל
					1,310	51,955	2,944	134,971	139,553	סך הכל פעילות בחו"ל
					2,764	364,653	7,337	584,525	598,336	סך הכל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 51,955,51,297,844,9,659,25,798 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיחדת.

(ז) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה ביאור 2.ב.1 בדוחות הכספיים.

30 ביוני 2021									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
הפסדי אשראי ^(ד)									
1 מזה:									
סך הכל	דירוג ביצועי אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ו)	סך הכל ^(ז)	חובות ^(ח)	בעייתי ^(ט)	לא צובר ^(י)	הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור מסחרי									
חקלאות	2,554	2,440	84	2,553	2,246	84	22	(3)	(50)
כרייה וחציבה	581	579	2	551	245	2	-	-	(1)
תעשייה	27,103	26,587	481	26,570	16,824	481	175	6	(442)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(יא)	69,367	68,855	386	69,258	33,849	386	76	(14)	(495)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	37,425	36,674	329	37,229	31,758	329	174	(28)	(416)
אספקת חשמל ומים	6,363	6,312	51	6,221	3,625	51	23	(13)	(38)
מסחר	31,631	30,858	711	31,409	25,297	710	169	(50)	(428)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	4,476	3,729	444	4,464	3,944	444	275	27	(222)
תחבורה ואחסנה	7,332	6,623	624	7,313	5,871	624	189	(66)	(153)
מידע ותקשורת	4,871	4,609	207	4,704	2,896	207	189	(117)	(145)
שירותים פיננסיים	35,715	35,702	13	23,806	19,111	13	3	48	(292)
שירותים עסקיים ואחרים	11,658	11,301	339	11,631	8,298	339	139	(61)	(343)
שירותים ציבוריים וקהילתיים	10,256	10,123	128	10,242	8,414	128	22	(75)	(114)
סך הכל מסחרי	249,332	244,392	3,799	235,951	162,378	3,798	1,456	(346)	(3,139)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	99,816	95,799	687	99,816	96,385	687	20	(28)	(605)
אנשים פרטיים - אחר	39,091	36,762	657	39,083	26,678	658	198	(8)	(776)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	388,239	376,953	5,143	374,850	285,441	5,143	1,674	(382)	(4,520)
בנקים בישראל	3,005	3,005	-	1,606	1,589	-	-	-	(1)
ממשלת ישראל	39,379	39,379	-	202	202	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	430,623	419,337	5,143	376,658	287,232	5,143	1,674	(382)	(4,521)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 287,232, 38,815, 3,042, 896, 100,638 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה ב"אור 2.ב. בדוחות הכספיים.

30 ביוני 2021

סיכון אשראי כולל^(א) חובות^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)^(ג)

הפסדי אשראי ^(ד)	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	יתרת הפרשה	מזה:				סך הכל ^(ה)	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	
			לא צובר ^(ז)	בעייתי ^(ח)	חובות ^(ט)	סך הכל ^(י)				
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור מסחרי										
					135	252	-	253	253	חקלאות
(2)	-	-	-	-	-	-	-	630	630	כרייה וחציבה
(83)	(11)	(26)	94	94	4,640	6,719	94	8,412	8,577	תעשייה
(349)	35	34	368	991	13,353	15,767	991	14,340	15,874	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	29	68	-	384	384	אספקת חשמל ומים
(25)	1	(2)	-	-	2,652	3,470	-	3,778	3,933	מסחר
(371)	-	7	1,073	1,630	2,992	3,057	1,630	861	3,070	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(5)	-	-	-	71	272	287	71	294	420	תחבורה ואחסנה
(19)	11	3	16	16	268	981	16	1,554	1,570	מידע ותקשורת
(19)	9	(1)	1	1	6,300	7,233	1	33,260	33,314	שירותים פיננסיים
(78)	-	4	102	288	3,318	3,999	288	3,396	4,026	שירותים עסקיים ואחרים
(7)	-	(6)	13	13	445	484	13	513	526	שירותים ציבוריים וקהילתיים
(958)	45	13	1,667	3,104	34,404	42,317	3,104	67,675	72,577	סך הכל מסחרי
-	2	1	-	-	111	111	-	104	111	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
(1)	-	(1)	1	1	344	388	1	384	388	אנשים פרטיים - אחר
(959)	47	13	1,668	3,105	34,859	42,816	3,105	68,163	73,076	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
(1)	-	(1)	-	-	13,532	15,398	-	39,351	39,351	בנקים בחו"ל
-	-	-	8	8	743	1,061	8	21,960	21,969	ממשלות בחו"ל
(960)	47	12	1,676	3,113	49,134	59,275	3,113	129,474	134,396	סך הכל פעילות בחו"ל
(5,481)	(131)	(370)	3,350	8,256	336,366	435,933	8,256	548,811	565,019	סך הכל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 47,816,49,134.

24,551,8,070, 4,825 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיחדת.

(ז) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה ב.1.2. בדוחות הכספיים.

שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)

	א	1א	2א	ב	ג	ד	ה
30 ביוני 2022							
	לא						
	מובטחים ^(א) מובטחים ^(ב)						
	סך הכל		סך הכל		מזה: על ידי ערבובות פיננסיות		
	יתרה מאזנית ^(א)		יתרה מאזנית ^(א)		מזה: סכום מובטח ^(ב)		
במיליוני ש"ח							
1	333,625	48,447	26,865	31,065	13,905	17,382	12,960
2	57,571	12,378	12,378	-	-	12,378	12,378
3	391,196	60,825	39,243	31,065	13,905	29,760	25,338
4	2,747	136	24	55	8	82	16
	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר						

	א	1א	2א	ב	ג	ד	ה
30 ביוני 2021							
	לא						
	מובטחים ^(א) מובטחים ^(ב)						
	סך הכל		סך הכל		מזה: על ידי ערבובות פיננסיות		
	יתרה מאזנית ^(א)		יתרה מאזנית ^(א)		מזה: סכום מובטח ^(ב)		
במיליוני ש"ח							
1	288,126	43,171	18,675	32,895	14,652	10,276	4,023
2	66,737	6,899	6,899	-	-	6,899	6,899
3	354,863	50,070	25,574	32,895	14,652	17,175	10,922
4	3,964	337	41	239	23	98	18
	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר						

	א	1א	2א	ב	ג	ד	ה
31 בדצמבר 2021							
	לא						
	מובטחים ^(א) מובטחים ^(ב)						
	סך הכל		סך הכל		מזה: על ידי ערבובות פיננסיות		
	יתרה מאזנית ^(א)		יתרה מאזנית ^(א)		מזה: סכום מובטח ^(ב)		
במיליוני ש"ח							
1	316,455	43,683	18,358	31,304	11,299	12,379	7,059
2	62,803	7,167	7,167	-	-	7,167	7,167
3	379,258	50,850	25,525	31,304	11,299	19,546	14,226
4	3,647	243	34	149	15	94	19
	מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר						

(א) יתרה מאזנית בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים ולאחר הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני.
 (ב) יתרה מאזנית של חלק מסכום החובות שמובטח בביטחון, ערבות או נגזר אשראי, לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
 (ג) יתרה מאזנית של החובות כאמור, לאחר הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני, שמובטחים באופן חלקי או מלא, ללא קשר לחלק הספציפי שהובטח בחשיפה המקורית.

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (אוג) (CR5)

	א	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	יג	
	30 ביוני 2022									
סוגי נכסים / משקל סיכון	סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)									
	0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	
	במיליוני ש"ח									
1 ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	209,981	-	6,769	-	859	-	-	498	-	218,107
2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	1,733	-	1,997	-	6,865	-	-	8	-	10,603
3 בנקים, לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB)	2,562	-	11,382	-	4,857	-	-	553	3	19,357
4 חברות ניירות ערך	-	-	5,534	-	69	-	-	-	-	5,603
5 תאגידים	-	1,004	13,846	-	9,650	-	-	122,597	615	147,712
6 חשיפות קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	40,207	-	-	40,207
7 הלוואות לעסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	16,731	6	-	16,737
8 בביטחון נכס למגורים	-	-	-	-	30,374	30,347	19,705	2,292	-	113,888
9 בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	78,393	-	78,393
10 הלוואות בפיגור	-	-	-	-	-	-	-	1,011	1,331	2,342
11 נכסים אחרים	3,039	-	-	-	-	-	-	8,707	999	12,745
11א מזה: בגין מניות	-	-	-	-	-	-	-	5,303	999	6,302
12 סך הכל	217,315	1,004	39,528	30,374	52,647	31,170	76,643	214,065	2,948	665,694

	א	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	יג	
	30 ביוני 2021									
סוגי נכסים / משקל סיכון	סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)									
	0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	
	במיליוני ש"ח									
1 ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	195,045	-	11,421	-	1,084	-	-	199	14	207,763
2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	1,690	-	6,274	-	5,799	-	-	13	-	13,776
3 בנקים, לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB)	3,286	-	14,082	-	2,397	-	-	397	-	20,162
4 חברות ניירות ערך	-	-	1,878	-	-	-	-	-	-	1,878
5 תאגידים	-	-	10,722	-	953	-	-	105,062	355	117,092
6 חשיפות קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	37,089	-	-	37,089
7 הלוואות לעסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	15,671	-	-	15,671
8 בביטחון נכס למגורים	-	-	-	-	24,692	19,024	21,715	2,155	-	96,461
9 בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	75,431	-	75,431
10 הלוואות בפיגור	-	-	-	-	-	-	-	1,973	1,129	3,102
11 נכסים אחרים	2,747	-	-	-	-	-	-	10,269	829	13,845
11א מזה: בגין מניות	-	-	-	-	-	-	-	5,243	829	6,072
12 סך הכל	202,768	-	44,377	28,875	34,925	19,024	74,475	195,499	2,327	602,270

(א) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מיסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי (הנכללות בחלק 5א בדוח זה) ואיגוחים.

(ב) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

	א	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	יג
	31 בדצמבר 2021								
	סוגי נכסים / משקל סיכון								
סה"כ סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%
	במיליוני ש"ח								
1 ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	227,986	-	14,977	-	624	-	149	-	243,736
2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	1,674	-	5,372	-	7,552	-	11	-	14,609
3 בנקים, לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB)	2,340	-	13,454	-	4,060	-	540	-	20,394
4 חברות ניירות ערך	-	-	1,704	-	541	-	-	-	2,245
5 תאגידים	-	394	11,446	-	3,100	-	125,159	417	140,516
6 חשיפות קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	38,189	3	38,192
7 הלוואות לעסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	16,139	-	16,139
8 בביטחון נכס למגורים	-	-	-	29,158	27,103	24,486	20,828	2,192	103,767
9 בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	71,523	71,523
10 הלוואות בפיגור	-	-	-	-	-	-	-	1,774	2,726
11 נכסים אחרים	2,585	-	-	-	-	-	-	9,671	13,103
11א מזה: בגין מניות	-	-	-	-	-	-	-	4,987	5,834
12 סך הכל	234,585	394	46,953	29,158	42,980	24,486	75,156	211,022	666,950

מידע נוסף על סיכון אשראי

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום פעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי של הבנק מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק, לאור תחזיות מאקרו כלליות תומכות, חיתום קפדני, שיטת המימון והפיקוח ההדוקה, הגיבוי בביטחונות נדל"ן והתמחור ההולם. בשל כך, ומתוך רצון להמשיך ולהיות דומיננטיים במימון הענף, הבנק פועל לניצול מיטבי ואפקטיבי של המגבלות הפנימיות והרגולטוריות בנושא.

ברבעון השני של שנת 2022 נמשכה מגמת הגידול בפעילות ענף הבינוי והנדל"ן, אשר הביאה לגידול בביקוש לאשראי עסקי לענף זה במערכת הבנקאית ובגופי מימון חוץ בנקאיים.

בהתאם למגמה במשק, לאומי ממשיך לפעול באופן אקטיבי להרחבת הייזום בתיק הנדל"ן, תוך מיקוד בסגמנט המגורים ובלקוחות נבחרים בעלי חוסן פיננסי גבוה. כמו כן, מקפיד הבנק על פיזור בין אזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים, ובין ענפי המשנה השונים. המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק.

בשנים האחרונות, הצמיחה בתיק האשראי לנדל"ן בלאומי לוותה בעלייה מסוימת בשיעורי המימון בהתאם לתנאי התחרות המתגברת בשוק. עיקר העלייה בשיעורי המימון רוכזה במימון קרקעות ופרויקטים למגורים ומוסברת, בחלק מהמקרים, מהעלייה שחלה במחירי הקרקעות באזורי הביקוש.

חלקו של סיכון האשראי הבעייתי בענפי הבינוי והנדל"ן (פעילות בישראל) ממשיך להיות נמוך משמעותית מחלק סיכון האשראי הבעייתי בתיק הכולל.

החל משנת 2016 מבטח הבנק את תיק הערבויות מכח חוק המכר (דירות).

פוליסות אלו, שנרכשו ממבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג אשראי בינלאומי גבוה, מבטחות את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט ערבויות חוק מכר, והכל על פי תנאי הפוליסה. הבנק לא חידש את הפוליסה האמורה בגין פרויקטים חדשים החל מיום 1 בינואר 2021 ועד 31 במרס 2022, אולם בתום הרבעון הראשון של שנת 2022 הבנק חידש את הפוליסה האמורה, המבטחת רטרואקטיבית גם ערבויות חוק מכר בגין פרויקטים שהועמדו במהלך שנת 2021.

החל מיום 31 בדצמבר 2021 מבטח הבנק גם חלק מתיק האשראי הכספי למימון קרקעות, בפוליסה ממבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג אשראי בינלאומי גבוה, אשר מבטחת את הבנק במקרה שהלוואת קרקע מבטחת אינה נפרעת כסדרה.

במהלך הרבעון השני של 2022 הורחבה תכולת הפוליסה.

עסקאות הביטוח מאפשרות להפחית את ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות/העמדת ההלוואות לקרקעות, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי" (ההפחתה הינה בהתאם לדירוג מבטחי המשנה).

ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 המעגנת את ההקלה שנקבעה ב"הוראות השעה" למגבלת ענף בינוי ונדל"ן במערכת הבנקאית כדלקמן:

- מגבלת החשיפה לענף בינוי ונדל"ן הורחבה מ-20% ל-22% מהיקף תיק האשראי (לא כולל תשתיות לאומיות)
- מגבלת החשיפה לענף בינוי ונדל"ן (כולל תשתיות לאומיות) הורחבה מ-24% ל-26% מהיקף תיק האשראי.

ההקלות לעיל יעמדו בתוקפן עד תום 24 חודשים מיום 31 לדצמבר 2025 ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור שחל ביום 31 לדצמבר 2025 או השיעור של המגבלה הענפית טרם ההקלה, הגבוה מבניהם.

• נקבע כי אשראי, בגינו ניתן ביטוח אשראי כשיר יסווג לפי הענף המבטח. כך שלצורכי מדידת המגבלה הענפית אשראי לבינוי ונדל"ן המכוסה בביטוח אשראי כשיר יופחת מהחבות הענפית של ענף בינוי ונדל"ן.

• נכון ליום 30 ביוני 2022 הבנק עומד במגבלה הרגולטורית הקבועה בחוק. בנוסף, הבנק קבע מגבלות פנימיות שהינן בהלימה להערכת הבנק את הסיכון בענפי המשנה השונים. יחד עם זאת, בשים לב לצרכי האשראי המשמעותיים בענף מחד, ולמגבלה הרגולטורית מאידך, פועל הבנק ליישום תכנית להפחתת יחס הריכוזיות בענף.

¹ התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה מיום 10 בינואר 2021.

בהתאם להנחיות בנק ישראל למערכת הבנקאית במהלך אוקטובר 2021, הבנק הגדיר פרמטרים לעסקאות ב"סיכון מוגבר" בענף הבינוי והנדל"ן להן מבוצע ניטור רבעוני. יצוין כי בשלב זה אין לעסקאות אלה השפעה מהותית על איכות תיק האשראי של הבנק לענף הבינוי והנדל"ן.

ביום 3 במאי 2022 פורסם חוזר סופי בנושא, הרחבת הדיווח לפיקוח על ענף הבינוי והנדל"ן, שתחולתו החל מיום 30 בספטמבר 2022. ביום 18 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך דוגמאות לתהליכי חיתום וסיווג אשראי המצופים מהבנקים.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 - הגישה הסטנדרטית - סיכוני אשראי

להרחבה על השפעת התיקון לחוזר, ראה פרק שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון בדוח זה.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף אודות הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ראה פרק סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

השפעת משבר הקורונה

בחלוף למעלה משנתיים מתחילת המשבר ניתן לומר כי ענף "הבנייה למגורים" נפגע פחות מהמשבר מענפי משק אחרים. הביקוש הקשיח יחסית הנובע מהגידול באוכלוסייה, לצד המחסור המתמשך הקיים ביחידות הדיור, מיתן את הפגיעה בענף ולאחר חודשי המשבר הראשונים התאפיינ הענף אף בגאות משמעותית בביקוש. מספר הדירות הגמורות ממשיך להיות נמוך מהביקוש השוטף מה שתומך בהמשך לחץ לעליית מחירי הדיור.

בתחום המסחר, במהלך שנת 2020 ספגו המרכזים הבינוניים והגדולים פגיעה משמעותית בהכנסותיהם בהשפעת "סגרי הקורונה". במהלך שנת 2021, עם החזרה ההדרגתית של המשק לפעילות מלאה, נהנו המרכזים מפעילות מוגברת עקב התפרצות "הביקוש הכבוש" שהצטבר אצל משקי הבית בתקופת הסגרים ולאור היקפים נמוכים של יציאות ישראלים לחו"ל.

מראשית שנת 2022 מסתמנת האטה בפעילות ענפי המסחר, ברקע הגידול בנסיעות ישראלים לחו"ל ולנוכח דעיכת ההשפעה של התפרצות "הביקוש הכבוש". במבט קדימה, גורמים אלה, לצד גורמים נוספים (פגיעת האינפלציה ועליית הריבית בכוח הקנייה של הציבור, כניסת היצע רחב של שטחי מסחר, המשך התרחבות נתח הסחר המקוון) עשויים להוביל להאטה בפעילות המרכזים המסחריים בשנה הקרובה.

שוק המשרדים הפגין ככלל חוסן יחסי במהלך המשבר וספג פגיעה מתונה לעומת משברי עבר, בעיקר בעיר תל-אביב. בטווח הקצר הייתה פגיעה מסוימת בעיקר במשרדים הממוקמים בנכסים ישנים המושכרים לעסקים קטנים שספגו פגיעה במשבר. הפגיעה המתונה אשר נרשמה בעיקר בעיר תל-אביב מושפעת מתחום ההייטק אשר הוביל את ההתאוששות בביקוש למשרדים, עם גידול מהיר בפדיון ומספר השכירים עם זאת ההתאוששות ביתר ענפי המשרדים (כגון שירותים עסקיים, ביטוח ופיננסיים) איטית יותר ובהתאם באזורים שאינם מוטי הייטק מדדי הפעילות טרם חזרו לרמתם טרום הקורונה. בשנים הקרובות צפויה כניסה נרחבת של שטחי משרדים חדשים וביחד עם אי הוודאות השוררת בשווקים ובענף ההייטק, תתכן האטה בעליית המחירים והתפוסות בשוק, בפרט בפרברי תל-אביב.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף ולפירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ראה פרק סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

התפתחות סיכון אשראי כולל לענף בינוי ונדל"ן (בישראל ובחו"ל)

		31 בדצמבר		30 ביוני	
		2021	2021	2022	
שינוי בהשוואה ל- 31 בדצמבר 2021					
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח			
4.0	3,593	90,905	79,166	94,498	סיכון אשראי מאזני
21.7	1,661	7,669	6,339	9,330	ערביות לרוכשי דירות ^(א)
11.1	4,202	37,872	37,161	42,074	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ^(א)
6.9	9,456	136,446	122,666	145,902	סך הכל סיכון אשראי כולל

(א) במונחי סיכון אשראי.

לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

להלן פרטים על סיכון אשראי כולל בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס - הבנק

31 בדצמבר	30 ביוני	
2021	2022	סיכון אשראי ^(א) כולל במיליוני ש"ח
		בביטחון נדל"ן בישראל
		נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:
21,758	29,079	קרקע גולמית ^(ג)
37,794	43,494	נדל"ן בתהליכי בנייה
		מזה - בתהליכי בנייה למגורים:
874	1,871	כושר ספיגה 0-29
2,821	2,711	כושר ספיגה 30-39
8,166	7,445	כושר ספיגה 40-74
9,664	8,934	כושר ספיגה 75 ומעלה
4,483	10,342	פרוייקטים בתחילת בנייה
36,173	41,913	נדל"ן שבנייתו הושלמה^(א)
95,725	114,486	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
23,319	22,781	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
119,044	137,267	סך הכל סיכון אשראי כולל לבינוי ונדל"ן בישראל

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
 (ב) כושר ספיגה - מדד המבטא את השיעור המירבי של שחיקת מחירי מלאי הדירות, כך שעדיין יהיה מקור כיסוי מספק לעלויות הפרויקט וזאת בהתחשב בהון העצמי שהושקע ובמכירה מוקדמת.
 (ג) ליום 30 ביוני 2022 סיכון האשראי של קרקע גולמית בשיעור מימון מעל 80% הסתכם בכ-6.2 מיליארד ש"ח וסיכון האשראי של נדל"ן שבנייתו הושלמה בשיעור מימון מעל 80% הסתכם בכ-9 מיליארד ש"ח.

להלן הרכב ייעודי האשראי בביטחון נדל"ן בישראל - הבנק

31 בדצמבר	30 ביוני	
2021	2022	סיכון אשראי ^(א) כולל במיליוני ש"ח
51,195	64,618	דיור
17,249	20,466	משרדים
4,691	6,203	תעשייה
22,590	23,199	מסחר ושירותים
95,725	114,486	סך הכל סיכון אשראי כולל בביטחון נדל"ן בישראל

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

ניתוח איכות האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן

	31 בדצמבר	30 ביוני
	2021	2022
שינוי באחוזים		במיליוני ש"ח
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		
סיכון אשראי שאינו בעייתי	134,002	144,179
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
שאינו בעייתי	1,165	783
בעייתי צובר ^(א)	740	485
לא צובר ^(א)	539	455
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	2,444	1,723
סך הכל	136,446	145,902

(א) מספרי השוואה מוצגים בהתאם למתכונת הגילוי החדשה, למידע נוסף בנוגע ליישום המדיניות החשבונאית בנוגע לזיהוי וסיווג של חובות צוברים וחובות לא צוברים (חלף חובות פגומים) ראה ביאור 2.1 ב.2. בדוחות הכספיים 30 ביוני 2022.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכונים אשראי

ההתפתחויות שחלו במשק בשנים האחרונות (סביבת ריבית נמוכה, ביצועי מחיר למשתכן ועלייה במחירי הדיור) הביאו לגידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור בישראל הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה. למרות מגמת עליית הריבית, רמת הביקושים למשכנתאות נותרה גבוהה, גם ברבעון השני של שנת 2022. תיק הלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון ובכלל זה ניתוח השפעת עליית הריבית. במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מעמיד הבנק גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה.

במחצית הראשונה של שנת 2022 חל גידול בהעמדות אשראי חדש לדיור בישראל ("ביצועים") לעומת המחצית המקבילה אשתקד, הן למטרת מגורים והן אשראי למטרת השקעה בשעבוד דירת מגורים.

שינויים רגולטוריים:

- ביום 31 בינואר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451. שמטרתו הגברת שקיפות המידע ללקוחות ושיפור סביבת התחרות בשוק המשכנתאות. התאגיד הבנקאי נדרש להציג ללקוח באישור העקרוני שלושה תמהילי "סל" אחידים וסל נוסף "סל מוצע" - תמהיל מוצע ללקוח. הוחרגו מהדרישה להצגת סלים אחידים סוגי הלוואות כגון: הלוואות "לכל מטרה" במשכון דירת מגורים, שאינן מיועדות לרכישת זכויות במקרקעין, הלוואות לדיור ללא משכון דירת מגורים (כגון הלוואות לשיפוצים) ובלבד שמשך תקופת הלוואה קצר מ-10 שנים.
  - התאגיד הבנקאי נדרש להעמיד לרשות הלקוחות מחשבון מקוון לביצוע סימולציות של העמדת הלוואה בסכומים שונים ולתקופות שונות.
  - התאגיד הבנקאי נדרש להודיע ללקוח בכתב האם נענה לבקשתו או לא תוך 5 ימי עסקים מיום הגשת הבקשה לקבלת הלוואה. במקרים חריגים, של הלוואות שמאפייניהן יוגדרו מראש במדיניות האשראי של התאגיד הבנקאי, יינתן אישור עקרוני בתוך 7 ימי עסקים ותינתן ללקוח הודעה על החריגה במשך הזמן לטיפול בבקשתו והסיבה לכך.
  - ההוראה קובעת מהו המידע שעל התאגיד הבנקאי להציג ביישום האינטרנטי שהוא מציע ללקוחותיו אולם לקוח שאינו מקבל מידע אודות חשבונותיו באופן מקוון, על הבנקאי למסור לו המידע בכתב.
  - הוגדרו כללים אחידים לחישוב "הריבית הכוללת החזויה" במערכת הבנקאית.
  - ביום 7 ביולי 2022 התקבל עדכון נוסף להוראה, הכולל שינויים ותוספות וכן לוח זמנים עדכני ליישום. על פי לוח הזמנים החדש העדכון ייכנס לתוקף באופן מדורג החל מ-31 לאוגוסט 2022 ועד ה-30 בנובמבר 2022.
  - ביום 22 ביוני 2022 פורסם תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) הקובע תקרה לעמלת פתיחת תיק ללוואה לדיור, בגובה של 360 ש"ח. התיקון יכנס לתוקף ביום 22 באוגוסט 2022.
- פג תוקפן של הוראות השעה שפורסמו על ידי בנק ישראל במסגרת משבר הקורונה, וכללו הקלות רגולטוריות.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

שנת	יתרת תיק האשראי	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח	ב-%
31 בדצמבר 2020	89,594	7.0
31 בדצמבר 2021	103,109	15.1
30 ביוני 2022	112,732	9.3

כאמור בשנים 2020 ו-2021 חל גידול בהיקף האשראי לדיור, בין היתר על רקע ההתעוררות בשוק הנדל"ן כתוצאה מהבשלת פרויקטים של מחיר למשתכן וחזרה חלקית של משקיעים. הגידול נמשך במחצית הראשונה של שנת 2022.

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וביניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין החזר החודשי.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2020		2021			2022		
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	שיעור מימון
באחוזים ^(א)							
19.7	20.7	22.4	21.8	21.7	23.2	22.7	מעל 60 ועד 70 כולל
19.1	21.5	23.6	24.3	23.2	25.4	25.8	מעל 70 ועד 75 כולל
0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	מעל 75

(א) מסך האשראי החדש לדיור שהעמיד הבנק.

לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 ביוני 2022.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת החזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לוויים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוונת הניהול השוטף של פעילות זאת.

בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, מתקיים ניטור שוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרגטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

הסיוע הממשלתי הנוגע למשבר הקורונה הסתיים.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ראה פרק השפעת משבר הקורונה על סיכון האשראי בתחילת פרק זה.

לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 ביוני 2022.

קבוצות לווים¹

הבנק מקיים תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי הוא ממלא אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכון ליום 30 ביוני 2022, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

למידע נוסף אודות קבוצות לווים ראה פרק סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

למידע בנושא חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2022.

---

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה, וכל הנשלט על ידם. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חלק 5א - סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA)

סיכון האשראי בעסקת נגזרים הינו מדד לסכום ההפסד שהבנק עלול לשאת בו אם הצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בתנאי העסקה. סיכון זה למועד מסוים מוגדר כסך השווי הנוכחי של העסקה לאותו מועד בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי. פוטנציאל זה מוערך על פי רמת התנודתיות הצפויה בנכס הבסיס של העסקה ועל פי משך התקופה שנותרה עד למועד השלמת הביטחונות כפי שסוכם עם הצד הנגדי, וכל זאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז הניתנים לאכיפה.

ביום 1 בדצמבר 2021, ביום 15 במרס 2022 וביום 7 באפריל 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזרים לעדכון הוראות וועדת באזל בכל הקשור לסיכון אשראי צד נגדי. להרחבה בנושא יישום ההוראה החדשה, ראה פרק שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון בדוח זה.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף אודות סיכון אשראי של צד נגדי ראה חלק 5א בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

	א	ב	ה	ו
	30 ביוני 2022			
	עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA
	במיליוני ש"ח			
1	13,012	16,714	11,980	5,572
	שיטת החשיפה הנוכחית			
3	-	-	11,654	38
	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)			
6	13,012	16,714	23,634	5,610
	סך הכל			

	א	ב	ה	ו
	30 ביוני 2021			
	עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA
	במיליוני ש"ח			
1	4,018	15,087	12,378	4,251
	שיטת החשיפה הנוכחית			
3	-	-	1,374	14
	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)			
6	4,018	15,087	13,752	4,265
	סך הכל			

	א	ב	ה	ו
	31 בדצמבר 2021			
	עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA
	במיליוני ש"ח			
1	6,574	16,204	13,978	4,459
	שיטת החשיפה הנוכחית			
3	-	-	6,920	38
	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)			
6	6,574	16,204	20,898	4,497
	סך הכל			

הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

א		ב		א		ב	
30 ביוני		31 בדצמבר		2021		2021	
EAD	לאחר	EAD	לאחר	EAD	לאחר	EAD	לאחר
CRM	CRM	CRM	CRM	CRM	CRM	CRM	CRM
RWA		RWA		RWA		RWA	
במיליוני ש"ח							
סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית 3							
11,078	1,889	11,828	1,538	13,336	1,770		

חלק 6 - סיכון שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי במחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכונים שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכונים השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכונים שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול סיכון השוק.

החל מסוף 2021 חלה עליית מדרגה בכל הקשור לעלויות המחירים במדינות המפותחות בדגש על ארה"ב ואירופה. עלויות המחירים הללו הן תוצאה של השלכות משבר הקורונה בקשר עם שרשראות האספקה והזרמות הכספים המשמעותיות של הבנקים המרכזיים השונים, הן כתוצאה מהשפעות המלחמה באוקראינה בין היתר על מחירי האנרגיה, והן כתוצאה מהשפעות אחרות הקשורות לצד הביקוש על רקע עליות שכר בשוק העבודה.

העלייה בשיעור האינפלציה ובתחזיות האינפלציה הביאה את הבנקים המרכזיים להתחיל מהלכים מהירים יחסית של העלאות ריבית, כאשר החל מהרבעון הראשון של 2022 וביתר שאת במהלך הרבעון השני ה-FED, בנק ישראל ובנקים מרכזיים נוספים החלו במהלך של העלאות ריבית. בהתאם, במהלך הרבעון השני נמשכה העלייה של עקומי הריביות, המשקפים, בין היתר, את התחזית העתידית של ריביות הבנקים המרכזיים.

במקביל לעלויות הריבית, ולאור חששות מכניסה למיתון גלובלי, גם מחירים של נכסים פיננסיים אחרים המשיך לרדת ברבעון שני 2022. כך המשיכו ירידות השערים במדדי המניות המובילים ונמשכה המגמה של פתיחת מרווחי האשראי הסחירים.

העלויות שנרשמו, מזה רבעון שני ברצף, בתשואות האג"ח השקליות והדולריות השפיעו לרעה על קרן ההון, ומאידיך הובילו לירידה חדה בשווי ההתחייבויות האקטואריות.

החל ממחצית חודש יוני 2022 נרשמו ירידות בעקומי הריבית השקלית והדולרית לאור חששות מתגברים מיתון אשר עשויים להשליך על המדיניות המוניטרית של הבנקים המרכזיים.

הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות תוך ניהול סיכונים מוקפד, ביצוע תרחישי קיצון ובחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

סיכון הריבית

תמצית החשיפות של השווי הכלכלי* לשינויים של 1% בריבית ברמת הקבוצה

השינוי הפוטנציאלי בשווי ההוגן כתוצאה מתרחיש									
30 ביוני 2022									
30 בדצמבר 2021									
תרחיש	עלייה של 1%	ירידה של 1%	עלייה של 0.1%	ירידה של 0.1%	עלייה של 1%	ירידה של 1%	עלייה של 0.1%	ירידה של 0.1%	עלייה של 1%
במט"ד									
תיק בנקאי	(1,235)	633	(104)	527	390	(53)	(530)	(191)	(30)
תיק למסחר	(134)	147	(14)	(1)	(6)	-	(98)	104	(10)
במט"ח									
תיק בנקאי	(375)	331	(33)	(312)	83	(22)	(72)	(62)	(3)
תיק למסחר	35	(35)	4	-	60	(1)	37	(7)	3

* הפער בין חשיפות השווי ההוגן לשינויים בריבית המובא בדוח דירקטוריון לבין חשיפות השווי הכלכלי נובע מהתייחסות שונה להתחייבויות הפנסיוניות, נטו.

למידע נוסף בנוגע ל-LIBOR ראה פרק סיכונים שוק בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2022.

למידע נוסף אודות סיכון שוק ראה חלק 6 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

למידע על סיכון ריבית ראה פרק סיכונים שוק בדוח הדירקטוריון והנהלה וחלק 6 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

למידע על סיכון מניות ראה חלק 6 בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון שער חליפין

במהלך התקופה המדווחת ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח הנקי אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)

בטבלה להלן מוצגים נכסי הסיכון בגין החשיפה לסיכוני השוק על פי הגישה הסטנדרטית המכסה רק חלק מהחשיפות לסיכוני שוק.

	א	א	א	
	31 בדצמבר	30 ביוני	2022	
	2021	2021	2022	
נכסי סיכון RWA				
במיליוני ש"ח				
מוצרים ישירים				
1	4,508	3,945	5,974	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
2	41	30	70	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
3	428	1,064	760	סיכון שער חליפין
אופציות				
7	503	348	191	גישת התרחישים
8	112	67	64	איגוח
9	5,592	5,454	7,059	סך הכל

חלק 7 - סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב נטו" המאמצות את המלצות ועדת באזל 3, תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" נקבע כי על הבנק להיות בעל מלאי מספק של נכסים נזילים באיכות גבוהה, שיכול לתת מענה לצורכי הנזילות באופן של 30 ימים בתרחיש קיצון משולב הגלום בהוראה. בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב נטו", נקבע כי על הבנק לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיו והפעילויות החוץ מאזניות שלו.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

ביום 1 ביוני 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים נוסחים סופיים של עדכוני הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 (יחס כיסוי נזילות - LCR) ו-222 (יחס מימון יציב נטו - NSFR) ושל עדכוני קבצי שו"ת להוראות אלו. מועד תחולת השינויים על מדידת יחסי הנזילות LCR ו-NSFR הינו החל מיום 1 בינואר 2023. ביום 27 ביוני 2022 פורסמה טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא יחס כיסוי הנזילות (221) ולשאלה ותשובה בנושא הכרה בפיקדונות תפעוליים ביחס כיסוי הנזילות. הבנק לומד את השפעות עדכונים אלו ונערך ליישומם.

במהלך הרבעון השני של שנת 2022 לא חל שינוי מהותי ביחס כיסוי הנזילות הממוצע ביחס לרבעון הראשון של שנת 2022.

למידע נוסף אודות סיכון נזילות ראה חלק 7 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LQ 1)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום						
31 בדצמבר 2021		30 ביוני 2021		30 ביוני 2022		
סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (א)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (א/א)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (ב)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (א/א)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (ב)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (א/א)	
במיליוני ש"ח						
189,707		178,372		183,198		1 סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים						
16,674	209,808	16,325	210,869	17,197	213,771	2 פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
3,182	63,271	3,168	62,946	3,136	62,727	3 מזה: פיקדונות יציבים
12,261	105,495	11,786	102,223	12,799	108,987	4 פיקדונות פחות יציבים
1,231	41,042	1,371	45,700	1,262	42,057	4א פיקדונות לתקופה העולה על 30 יום
163,773	246,330	143,830	223,198	167,744	242,557	5 מימון סיטונאי בלתי מובטח
163,772	246,329	143,823	223,191	167,703	242,516	7 מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1	1	7	7	41	41	8 חובות לא מובטחים
12,774	76,529	12,040	73,166	11,614	76,586	10 דרישות נזילות נוספות
6,560	6,560	6,589	6,589	5,083	5,083	11 מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
6,214	69,969	5,451	66,577	6,531	71,503	13 קווי אשראי ונזילות
511	511	2,694	2,694	607	607	14 מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,559	51,378	1,499	45,905	1,740	58,219	15 מחויבויות מימון מותנות אחרות
195,291	-	176,388	-	198,902	-	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים						
-	1,601	-	1,143	-	1,560	17 הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)
39,883	59,890	35,998	54,030	45,509	69,211	18 תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
1,921	8,532	1,958	8,393	3,421	13,644	19 תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
41,804	70,023	37,956	63,599	48,930	84,415	20 סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
189,707		178,372		183,198		21 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
153,487		138,432		149,972		22 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
124%		129%		122%		23 יחס כיסוי הנזילות (%)

- (א) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (ב) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרימים נכנסים ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (ג) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרימים נכנסים ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).
- (ד) הערכים מחושבים על בסיס ממוצע ברמת הבנק של 74 תצפיות יומיות במהלך הרבעון השני 2022 (76 תצפיות במהלך הרבעון השני 2021 ו-78 תצפיות במהלך הרבעון הרביעי 2021).
- (ה) מתבצעת בחינה לגבי המתודולוגיה של חישוב יחס הנזילות ולהערכת הבנק יישום מתודולוגיה חדשה, ככל שתיקבע, תותיר את הבנק עם יחס נזילות גבוה מהדרישות הרגולטוריות בנושא. לאור האמור, ובתיאום עם הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק בשלב זה יחס כיסוי נזילות פנימי של 115% שהינו מעבר ליחס המזערי של 100% הנדרש על ידי הפיקוח.

יחס מימון יציב

יחס מימון יציב (NSFR) הוראה 222 - יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה, הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.

יחס מימון יציב נטו - טבלת גילויים עיקריים (LIQ2)

ליום 30 ביוני 2022				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפרעון			
	שנה או יותר	משישה חודשים עד שנה	עד שישה חודשים	ללא מועד פרעון
במיליוני ש"ח				
				פריטי מימון יציב זמין (AFS)
72,186	14,095	-	-	1 הון: 58,091
58,091	-	-	-	2 הון פיקוחי 58,091
14,095	14,095	-	-	3 מכשירי הון אחרים -
200,970	5,630	8,823	204,050	4 פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים: -
72,804	1,470	2,618	72,470	5 פקדונות יציבים -
128,166	4,160	6,205	131,580	6 פקדונות פחות יציבים -
106,012	20,064	13,917	286,862	7 מימון סיטונאי: -
-	-	-	-	8 פקדונות לצרכים תפעוליים -
106,012	20,064	13,917	286,862	9 מימון סיטונאי אחר -
-	394	-	607	10 התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית -
10,805	9,036	3,538	8,136	11 התחייבויות אחרות: -
-	-	-	3,899	12 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו -
10,805	9,036	3,538	4,237	13 כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל -
389,973				14 סך מימון יציב זמין
				פריטי מימון יציב נדרש (RSF)
3,449				15 סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
-	-	-	-	16 פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
273,058	247,168	19,907	123,329	17 הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם: 69
113	-	-	1,134	18 הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1 -
7,978	5,230	(771)	20,887	19 הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות -
155,357	111,758	19,658	99,837	20 הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה: -
-	-	-	-	21 עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 -
92,633	113,443	356	279	22 הלוואות לדיר המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה: -
21,626	30,180	98	70	23 עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 -
16,977	16,737	664	1,192	24 ניירות ערך שאינם ככשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה 69
-	394	-	607	25 נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית -
23,085				26 נכסים אחרים: -
-				27 סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב -
3,919			4,611	28 נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPS) -
1,036			4,935	29 נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו -
503			503	30 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו -
17,627	7,065	198	1,335	31 כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל 9,030
7,270			160,626	32 פריטים חוץ מאזניים -
306,862				33 סך המימון היציב הנדרש (RSF)
127%				34 יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)

יחס המימון היציב נטו בלאומי נשען על מקורות יציבים ונכסים איכותיים. ההון הפיקוחי המוכר לפי הוראה 222 עומד על 58.1 מיליארד ש"ח ובתוספת של 14.1 מיליארד ש"ח מכשירי הון, מהווים יחד כ-72.2 מיליארד ש"ח. סכום זה מקבל יחס מימון יציב של 100%. פיקדונות קמעונאיים יציבים ולא יציבים המקבלים יחס מימון יציב של 90% ומעלה, עומדים על סכום של 218.5 מיליארד ש"ח, כאשר סך הכל אשראי לציבור במאזן עומד על כ-369.5 מיליארד, כלומר כ-60% מהאשראי במאזן מממונים מפיקדונות לא סיטונאיים. בנוסף סך נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1 לפי הוראה 222 עומד על כ-201.1 מיליארד ש"ח, מהווים כ-30% מהנכסים במאזן מקבלים יחס מימון יציב נדרש של 5% או פחות.

ליום 31 בדצמבר 2021

ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפרעון			
	שנה או יותר	משישה חודשים עד שנה	עד שישה חודשים	ללא מועד פרעון
				במיליוני ש"ח
				פריטי מימון יציב זמין (AFS)
61,061	9,226	-	-	51,834
51,834	-	-	-	51,834
9,226	9,226	-	-	-
193,686	4,926	6,813	198,663	-
73,904	1,118	2,780	73,837	-
119,782	3,809	4,033	124,826	-
112,088	21,999	11,022	308,608	-
-	-	-	-	-
112,088	21,999	11,022	308,608	-
-	291	-	679	-
12,503	12,000	1,006	7,830	-
-	-	-	2,217	-
12,503	12,000	1,006	5,613	-
379,338				
				פריטי מימון יציב נדרש (RSF)
3,676	-	-	-	-
-	-	-	-	-
260,595	238,577	21,554	113,405	316
160	-	-	1,603	-
6,423	3,286	302	19,911	-
148,035	110,043	19,370	89,628	-
-	-	-	-	-
84,088	103,851	383	351	-
20,244	29,062	108	80	-
21,889	21,398	1,500	1,912	316
-	291	-	679	-
19,221	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2,764		3,252		
-		1,770		
412		412		
16,045	7,963	347	2,193	5,542
6,798		148,689		
290,290				
131%				

חלק 8 - סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והמשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תיעודף משימות ומשאבים.

במהלך הרבעון השני לשנת 2022 לא חלו שינויים מהותיים במבנה המשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים התפעוליים:

סיכון אבטחת מידע וסייבר

העלייה בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו ממשיכה. מאפייני התקיפה מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, ניסיונות פשינג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקורות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך הרבעון השני לשנת 2022 לא נתגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

סיכונים טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים. הבנק פועל על פי מדיניות מוצר חדש אשר מתווה את תהליכי ניהול הסיכונים הכרוכים בהכנסת מוצרים חדשים ובכלל זה יוזמות טכנולוגיות וחדשנות.

לאומי מיישם תכנית עסקית-טכנולוגית (תכנית מודרניזציה) לצורך השגת יעדיו העסקיים בשנים הבאות. התוכנית מנהלת במסגרת משל תאגידי הדוק.

סיכון המשאב האנושי

השינויים בסביבה העסקית והבנקאית משפיעים באופן רחבי גם על עולמות ניהול ההון האנושי, בין היתר לאור הצורך להתאים את כח האדם ולחזק את היכולות הניהוליות בעולם המשתנה, לרבות ניהול עבודה מרחוק ומחבורות העובדים. לאומי נוקט במספר דרכים להתמודדות עם הסיכון ובהן: שיפור יכולות הגיוס, הרחבת ערוצי גיוס ומהלכי שימור ידע ועובדים בעלי ידע טכנולוגי או עסקי ייחודי.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק סיכון תפעולי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

חלק 9 - סיכון סביבתי

סיכוני סביבה ואקלים מהווים חשיפה של הבנק לנזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה, לרבות שינויי אקלים.

סיכונים סביבתיים נובעים מחשיפה של הבנק לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כמו למשל: פליטות גזי חממה, יצירת פסולת, זיהום אויר ומים, זיהום קרקע, הפחתת המגוון הביולוגי, בירוא יערות ואירועי מזג אוויר קיצוניים. נהוג לחלק את סיכוני סביבה ואקלים לשני סוגים:

- סיכונים פיזיים - נובעים מחשיפה לפגיעה פוטנציאלית ישירה כתוצאה משינויי אקלים, היקפם ותדירותם כגון: גלי חום, שריפות, שיטפונות ועליית מפלס פני הים. להתממשות סיכון זה השפעה ישירה, בין היתר, על פעילותו העצמית של הבנק ומסוגלות ההמשכיות העסקית שלו וכן השפעה על פעילות לקוחותיו ומושאי השקעותיו.
- סיכוני מעבר - נובעים מהשפעתם הפוטנציאלית של שינויים והתאמות שנערכים במסגרת ההתמודדות עם סיכוני אקלים והניסיון להפחיתם, כגון: שינויי מדיניות, מעבר לכלכלה דלת פחמן, אימוץ טכנולוגיות ירוקות, שינויים טכנולוגיים, שינויים בהעדפות השוק, בהתנהגות הצרכנית, ובסביבה העסקית וכד'.

הבנק חשוף בפני סיכונים אלה הן באופן ישיר והן באופן עקיף. מכאן, לסיכונים הסביבתיים עשויה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על הבנק כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציוד, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון מוניטין וסיכון נזילות.

הבנק מכיר בחשיבות ניהול סיכוני סביבה ואקלים לאור מרכזיותו וחשיבותו לכלכלה ולחברה הישראלית והן כהזדמנות עסקית-אסטרטגית. הבנק פועל להגדרת והטמעת ממשל תאגידי ומודל תפעולי תומך ולשיפור כלי הניהול ומדידה. למדדים עיקריים ואסטרטגיים בתחום הסביבה ואקלים ראה מדדי חברה, סביבה וממשל (ESG) - בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון סביבה הינו סיכון "מתפתח". סיכונים מתפתחים מתאפיינים בהיעדר מידע כמותי עם עומק היסטורי מספק לאמידתם ובהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים לאורך זמן, דבר המחייב מיסוד תהליכים להתאמת הכלים לניהולם ומדידתם. הבנק עוקב כל העת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, לומד את הנושא ופועל להתאמת הכלים והמתודולוגיות לניהול הסיכון.

למידע נוסף ראה פרק סיכון סביבתי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021 ובדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה סעיף מידע צופה פני עתיד.

חלק 10 - מידע נוסף על סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

לעניין סיכון הרגולציה - ראה חלק 10 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון ציות

לעניין סיכון ציות - ראה חלק 10 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021. בנוסף, בעקבות המלחמה ברוסיה - אוקראינה, מדינות וארגונים בינלאומיים רבים הטילו סנקציות כלכליות משמעותיות על אנשים, ישויות, סקטורים ואזורים. לאומי מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון משפטי

לעניין סיכון משפטי - ראה חלק 10 בדוח השנתי על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.

סיכון מאקרו-כלכלי

לעניין סיכון מאקרו-כלכלי - ראה חלק 1 לעיל - הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר. למידע בנושא סיכון מזוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים וסיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct), ראה פרק סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2021.

KM	Key Metrics
OV	Overview
CC	Capital Composition
LR	Leverage Ratio
CR	Credit Risk
CCR	Counterparty Credit Risk
MR	Market Risk
LIQ	Liquidity